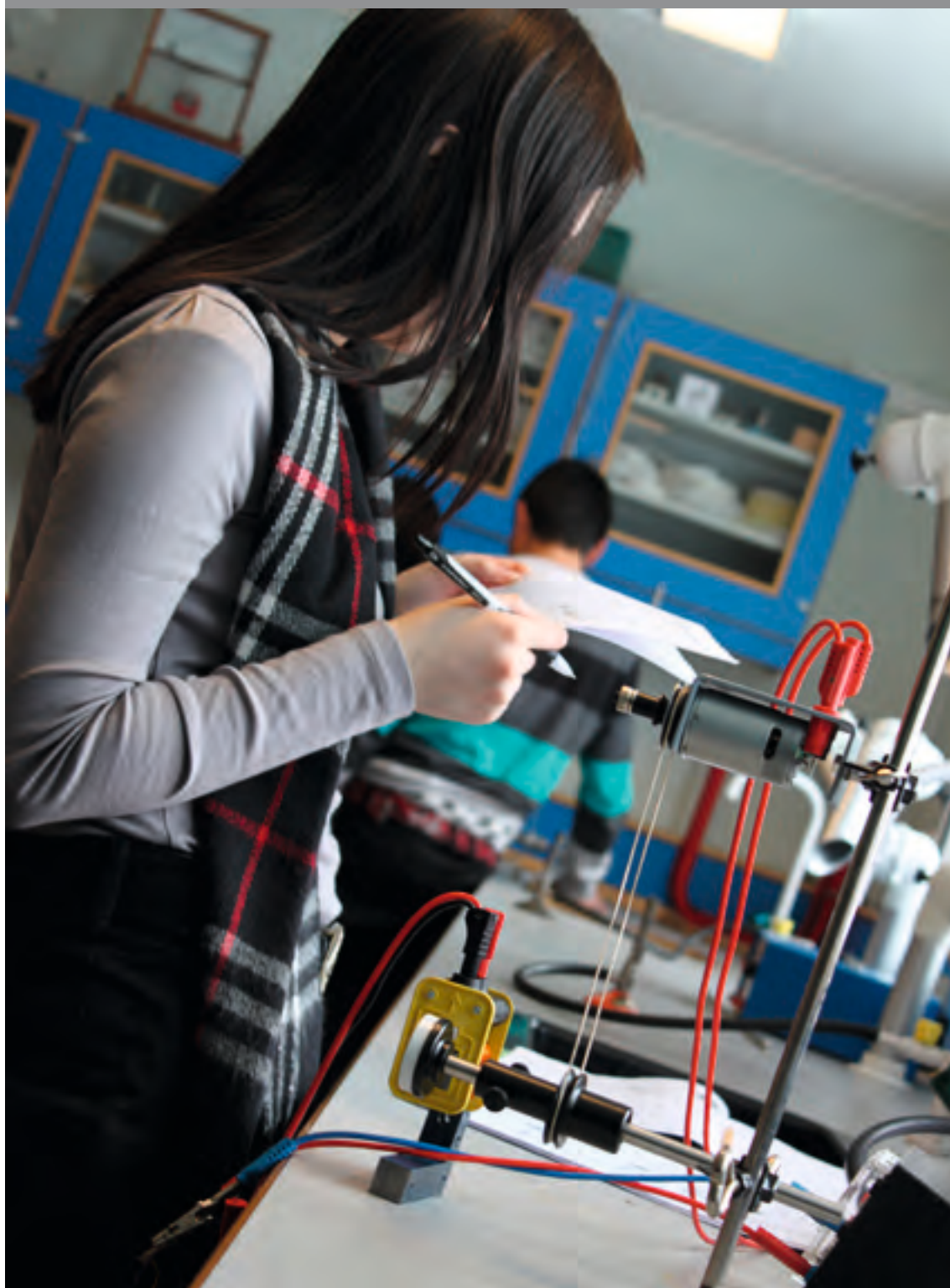

Ilinniartitsisoq

IMAK - Grønlands lærerforening

MAJ '10

Tema: TR

Liniefageqarneq atuartsissutinilu ineriartorneq pillugu misissuineq **3**
Eleverne bliver mere og mere ubehøvlede **4**
Meeqqat soqutigittaalliartuinnartut **6**
Hvorfor det er nødvendigt med sammenslutning og tillidsrepræsentanter? **8**
Sooq Kattuffeqarneq sulisullu sinniiseqarnerat pisariaqarpa? **9**
Det er vigtigt med retningslinier på skolerne **10**
Atuarfinni najoqqutassat pingaartut **12**
En broget mangfoldighed **14**
Assigiinngitsorpassuit **16**
Suleqatigiilluarnermik pilersitsinissaq **18**
At skabe et godt samarbejds-klima **20**
Tillidsrepræsentanternes rolle i hverdagen **22**
Sinniisutut inissisimasup ulluinnarni suliassai **24**
Lærerne skriger efter faglig udvikling **27**
Grønland ind med modernismen **28**
Milullungali Kalaallit Nunaannut atavunga **29**
Fra papkasse til nytænkende design og lidt om en omvarende skulptur!! **30**
Karsimit pap-iusumiit ilusilersuinnermut nutaanik eqqarsaateqalersitsisumut kii-salu eqqumiitsuliamut ingerlaartinneqartumut!! **31**
Medier og kommunikation **32**
Tusaatit attaveqaatillu **33**
Outdoor /Adventure **34**

Ilinniartitsisoq

Udgivet af IMAK

Ansvarshavende redaktør:
Sivso Dorph

Redaktion:
Justus Kaspersen – Ilulissat
namibia@greenet.gl
Tlf. 542263

Jan Ellesgaard – Aasiaat
jan@ellesgaard.dk
Tlf. 891253

Oversættelse:
James Kreutzmann

Layout og foto:
Jan Ellesgaard

Oplag:
1.300 stk.

Tryk:
TOPTRYK, Gråsten

Næste nummer:
Deadline 1. august.

IMAK

Noorlernut 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Tlf. 32 25 50
Fax 32 50 61
Email: imak@imak.gl

Siulittarsoq/Formand

Sivso Dorph
Noorlernut 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Arb. 32 25 50
Mobil 54 33 39
Pri. tlf. 31 10 29
Email: sdo@imak.gl

LINIEFAGEQARNEQ ATUARTITSISSUTINILU INERIARTORNEQ PILLUGU MISISSUINEQ

Sivso Dorf, Siulittarsoq, IMAK

IMAKi misissueqqammerpoq, ilinniartitsisut atuartitsivinni atuartitsiffigisaminni liniefageqarnersut qulaajarniarlugu, kiisalu atuartitsivinni atuartitsiffigisaminni ineriartoqqinnissamut pisariaqartitsinerat paasinjarlugu.

INERNILIUSSAT PINGAARNERIT

- 43 %-ii atuartitsissutini atuartitsivimminni affaat sinnerlugit liniefageqarput
- 57 %-ii atuartitsissutini atuartitsivimminni affaat inorlugit liniefageqarput
- 16 %-ii liniefageqarfigisaannarminni atuartitsisarput
- 27 %-ii atuartitsissutini atuartitsivigisaminni affaat sinnerlugit liniefageqarfigaat
- 36 %-ii atuartitsissutini affaat inorlugit atuartitsisarput
- 18 %-ii liniefageqarfiginngisaannarminni atuartitsisarput
- 90 %-ingajaasa oqaatigaat atuartitsissummi atuartitsivigisaminni ineriartoqqinnissamut pisariaqartitsillutik.
- 21 %-ii oqarput atuartitsivimmi ataatsimi ineriartoqqinnissamut pisariaqartitsillutik, 66 %-ii misigisimapput atuartitsivinni arlalinni ineriartoqqinnissamut pisariaqartitsillutik, 7 %-iilu oqarlutik ineriartoqqinnissamut pisariaqartitsinatik.

Tunngavissalimmik pasitsaasimasaqarpugut, 18 %-imiit amerlanerujussuit liniefageqarfiginngisaminni atuartitsisartut, tassa misissuinitinni ilinniartitsisutut ilinniasimasut atuartitsisullu immikkoortinnikuunnginnatsigit. Aammattaaq ilisimavarput nunatsinni atuartitsisut 30 %-iisa missaat atuartitsisusut ilinniartitsisutut ilinniaqarsimanngitsut. Aammattaaq nalunaarfigineqarnikuuvugut atuartitsisorpassuit immersugassat immersorsimanngikkaat, liniefageqannginnertik tunngavigalugu.

Pissutsit tamakku ilanngutissagutsigit, pitsaassutsimik kivitsinissamut sulii aqut takivoq.

Periarfissaq manna iluatsillugu kaamattuerusuppugut, ilinniartitsisut piginnaaneqarfii atuarfinni ataasiakkaani annertunerpaamiuk atornialeqqullugit ullumikkumut sanilliullugu. Atuartitsissutiniq agguaanermi ilinniartitsisut piginnaaneqarfigilluagaat oqimaalutaanerusariaqarput, ullumikkumut sanilliullugu.

UNDERSØGELSE AF LINJEFAG OG FAGLIG UDVIKLING

Sivso Dorf, formand, IMAK

IMAK har gennemført en undersøgelse, der afdækker i hvor stort omfang lærerne er linjefagsuddannede i de fag de underviser i og hvorvidt de har brug for en faglig udvikling i forhold til deres undervisning

HOVEDKONKLUSIONER

- 43,0 % af underviserne er linjefagsuddannet i over halvdelen af de fag de underviser i,
- 57,0 % af underviserne er linjefagsuddannet i under halvdelen af deres undervisningsfag.
- 16 % af lærerne underviser udelukkende i fag de er linjefagsuddannede i,
- 27 % er linjefagsuddannede i mere end halvdelen af de fag de underviser i,
- 36 % af lærerne i mindre end halvdelen af fagene de underviser,
- 18 % underviser i fag de ingen linjefagsuddannelse har.
- Næsten 90 % af underviserne udtrykker et behov for faglig udvikling i forhold til deres undervisning. 21 % føler de har brug for faglig udvikling i ét fag, 66 % føler de har brug for det i flere fag, mens 7 % ikke føler de har brug for faglig udvikling.

Vi har dog en begrundet mistanke om, at langt flere end 18 % underviser i fag, de ikke har en linjefagsuddannelse i, da vi i vores undersøgelse ikke har adskilt underviserne i, om de er uddannede lærere eller i ikke uddannede timelærere. Desuden ved vi, at ca. 30 % af underviserne er ikke uddannede timelærere. Vi har også fået tilbagemeldinger om, at mange timelærere ikke har udfyldt spørgeskemaet, da de ingen linjefagsuddannelse har.

Når vi tager disse forhold i betragtning har vi langt vej endnu, for at løfte undervisningens kvalitet.

Vi vil benytte lejligheden til at opfordre til, at man nu begynder at udnytte lærernes kompetencer langt bedre på de enkelte skoler, end man hidtil har gjort. Lærernes kompetencer, skal vægte langt mere i fagfordelingen, end man gør i dag.

Eleverne bliver mere og mere ubehøvlede

Juana Petrussen, journalist

Fia Kriegel har, i kraft af sine mange år som lærer og tillidsrepræsentant, god indsigt i folkeskolens udvikling. Hun, der i mange år har været fællestillidsrepræsentant i Nuup Kommunea/Kommuneqarfik Sermersooq, fortæller i dette interview bl.a. om det voksende antal urolige børn, der ikke har respekt for deres omgivelser og om hvilken indflydelse dette har på undervisningen i skolen. Til trods for denne tendens, er der ikke længere et fag i specialundervisning på læreruddannelsen i Ilinniartissuaq, hvilket ifølge Fia Kriegel er stik imod udviklingen i folkeskolen.

Viser ingen respekt og gør hvad der passer dem

Om dette tingenes tilstand fortæller Fia Kriegel:

- Jeg ved ikke om det skyldes ændring i værdinormerne hos familien eller i samfundet som helhed. Men de børn, jeg snakker om, mangler hverken materielle ting, mad eller tøj men de er fuldstændig upåvirkelige for lærernes formaninger. De har alt i materielle goder, men har i den grad brug for hjælp rent psykologisk. Disse børn har ikke direkte indflydelse på mit arbejde som tillidsrepræsentant, men jeg får henvendelser om

oplevelserne med dem og de fylder meget i lærernes professionelle liv og debatrum. Det drejer sig om flere og flere børn, der fylder utrolig meget i skolen allerede fra første klasse, og har brug for særlig støtte fra starten af deres skolegang. De får så hver især støttepersoner i undervisningstimerne.

Kan du give eksempler på hvordan de opfører sig?

- Når man påtaler deres opførsel, gør de lige det omvendte af hvad der bliver sagt. Som om de vil vise jeg er ligeglad med, hvad du siger, jeg gør, hvad der passer mig. Og der er mange af dem. Denne respektløshed for lærerne er utrolig udbredt i dagens folkeskole. Man oplever, at børnene tænker åh, det er bare en lærer, og det er lige meget, hvad jeg siger til hende/ham.

Går amok og udøver vold

Ikke sjældent viser indestængt vrede hos enkelte skolebørn sig ved voldsom aggressiv reaktion. Fia Kriegel fortæller om, hvordan det kan udarte sig for lærerne:

- Eleverne kan gå amok og være fuldstændig ligeglade med hvad de gør ved andre omkring sig. Når det sker bliver der sparket, kradset og endda bidt på læreren, der prøver at dulme raseriet ned. Når vi oplever sådanne voldsudøvelser, beder vi lærerne om at gå til læge og tage billeder af mærkerne, så man har bevismateriale til eventuel senere retsligt efterspil.

Bliver I tillidsrepræsentanter inddraget i sådanne konflikter?

- Når lærerne henvender sig, rådgiver vi dem om, hvad de skal gøre. Men vi er aldrig med til f. eks. forældresamtalerne. Det er skoleinspektørens opgave, om nødvendigt i samarbejde med specialklasselæreren. Hvad med de seksuelt misbrugte børn, der har været så meget fokus på. Har du f. eks. været ude for en lærer, som har stødt på sådanne børn eller måske ligefrem har opdaget et seksuelt misbrug?

- Jamen, de findes, og sådanne sager bliver givet videre til de rette instanser, her i vores kommune til omsorgsforvaltningen og PPR. Lærerne til børn, der har været udsat for seksuelt misbrug, får redskaber til hvordan de skal agere og gribe tingene an og kan få rådgivning hvis de ønsker det.

Forældrene pålægger skolen deres ansvar

- På grund af de mange dysfunktionelle børn oplever en del lærere, at de bruger en stor del af deres ressourcer og undervisningstid på at berolige gemytterne i klassen. Mange lærere bruger vitterligt meget tid på at forsøge at indpode bedre opførsel hos børnene, og det sker på bekostning af undervisningstiden. Og det er mange frustrerede over.

Vi oplever ligeledes, at skolen pålægges alt for stort ansvar for børnenes ve og vel og gives skylden, når tingene går galt. Der er endda forældre, der henvender sig til skolen og beder os løse børnenes konflikter, selv om disse er opstået uden for skolen. Det mener vi er at gå for vidt. Vi kan ikke påtage os socialkontorets eller politiets opgaver. Jeg synes, at der er brug for en debat om, hvem der har ansvar for hvad i det her samfund. Hvilke ting forældrene har ansvaret for og hvad, der ligger inden for skolens ansvarsområde?

Jeg mener for eksempel, at det må være forældrenes ansvar at løse børnenes konflikter i samarbejde med dem, når konflikterne er opstået uden for skolen. Der er ingen grund til at blande skolen ind i sådan noget og spilde lærernes tid på det.

Skal der deraf konkluderes, at forældrene prøver at overdrage deres ansvar for børnene til skolen?

- Det kan man jo godt forledes til at tro. Jeg mener også, at der internt hos familien Grønland er brug for at snakke om hvilke værdier, man ønsker at bygge sin dagligdag og sin tilværelse på. I dag er der f. eks. mange elever, der kommer i skole uden skoletaske, uden skriveredskaber eller bøger, som de har taget med hjem fra skolen. Det vil sige, at mange forældre svigter deres ansvar for at holde øje med, om børnene har deres skoletasker med, eller om de for den sags skyld har lavet deres hjemmeopgaver. Det er blevet så almindeligt at komme i skole uden at have lavet lektier eller uden skolemateriale, at børnene ikke engang viser tegn på, at de har det dårligt over det. De er groft sagt ligeglade.

Vi ved også, der er forældre, der ikke kan vågne om morgenen for at sende børnene i skole. Her viser de, de ikke magter deres forælderrolle, når de ikke engang kan sætte grænser for sig selv.

Specialundervisningen, der blev væk

Hvor gamle er de børn, du snakker om her?

- Det drejer sig om børn fra første klasserne og hele ve-

jen op til afgangsklasserne. Derfor er der brug for specialundervisning allerede fra de første klasser. Alligevel ser det ud til, at Ilinniartissuaq har droppet muligheden for at dygtiggøre sig i specialundervisning under læreruddannelsen. Før i tiden kunne man vælge specialundervisning som liniefag og/eller som udvidet undervisning i den sidste del af uddannelsen. Det er derfor besynderligt, at faget ser ud til at være droppet, da vi i høj grad har brug for lærere, der har specialiseret sig i undervisning af de omtalte børn.

Jeg selv har arbejdet med specialklasser i mange år, og ærger mig over, at vi ikke længere har praktikanter i disse klasser. Vi har dermed mangel på disse specialiserede undervisere, til trods for behovet for dem er voksende. Ilinniartitsisoq erfarer, at specialundervisningen udfases i skolerne, efterhånden som implementeringen af Atuarfitsialak realiseres, og at eleverne fra specialklasserne integreres i de almindelige klasser. Dermed er der ikke længere et decideret fag i specialundervisning i læreruddannelsen, hvor man i stedet laver kursus af en uges varighed i undervisning af mere krævende elever. Vi kunne ved redaktionens slutning ikke indhente kommentarer fra Ilinniartissuaq på grund af påskeferie.

Ikke nogen belastning for lærerne

Fia Kriegel understreger endnu engang, at hun som fælllestillsrepræsentant ikke direkte har til opgave at tage sig af disse frustrerende forhold for lærerne, da de hører til skoleinspektørens opgaver. Men de daglige erfaringer i arbejdet som lærer tages op til diskussion til enhver tid, når lærerne mødes, og der gives udtryk for at man ønsker debat om disse forhold generelt i samfundet. Når nu lærerjobbet er så krævende som der her fortælles om, er det så ikke almindeligt at nogle går ned med flaget?

- Jeg er ikke stødt på nogen, der er bukket under for disse forhold. Det kan godt være, at lærere med højt sygefravær bliver væk på grund af stress, forårsaget af sådanne oplevelser. Men det er rent gætteeri. Man kan som lærer ikke undgå at blive berørt af børnenes verbale angreb, vi er jo trods alt kun mennesker. Og hvis man gemmer på dem uden at snakke med kollegaerne om dem, kan de bevirke, at man mister lysten til sit arbejde. Jeg benægter ikke, at det sker, men jeg har ikke mødt nogen, der beder om hjælp fordi hun/han ikke magter at undervise mere.

Der er selvfølgelig kollegaer, der stopper med at være lærere i folkeskolen. Og jeg ved, at IMAK ellers har haft planer om, at indføre et skema, som man kan udfylde når man holder op på sit arbejde, for på den måde at få vished om, hvad opsigelserne fra en lærerstilling skyldes. Jeg ved ikke, hvordan det går med den opgave.

Som sagt, har jeg ikke mødt nogen lærere, der er holdt op på grund af sådanne forhold. Jeg ved at lærerne giver udtryk for, at de ikke agter at lade sig slå ud af elevernes ubehøvlede adfærd. Vi opmuntrer også nye kolleger eller praktikanter til ikke at holde sig tilbage, når de møder sådanne elever. De ved også, at de altid kan henvende sig til os, hvis de har brug for det. Det værste for dem selv er at tie om uforkammethederne og holde dem for sig selv.

Meeqqat soqutigittaalliartuinnartut

Juana Petrussen, journalist

Fia Kriegel, ukiorpassuarni ilinniartitsisutut sinniisutullu sulinermigut, meeqqat atuarfiata ineriartorneranut malinnaalluartaavoq. Nuup Kommuneani/Kommuneqarfik Sermersuumi ukiorpassuannngortuni sinniisutut sinniisuunertullu sulisimavoq, matumanilu ilaatigut oqalutuaaraa meeqqat eqqissiviitsut, inoqatiminnik ataqqinnissuseqanngitsut amerliartuinnartut atuartsinermut qanoq sunniuteqartarnersut. Taamaakkaluartoq immikkut atuartsinermut tunngasut ilinniartissuarmi ingerlanneqarunnaarsimapput, tamannalu meeqqat atuarfianni ineriartornermut akerliusutut Fia Kriegelip isigaa.

Inersimasooqanngitsut killormullu pissusilersortut
Pissutsit ullumikkut ilisimanerat pillugu Fia Kriegel ima oqarpoq:

- Naluara ilaqutariinni imaluunniit inuiaqatigiinni tamani pingaartitat allanngorsimanerannik tamanna peqquteqarnersooq. Meeqqalli eqqartukkakka taakkuugajupput qallikkut atugarissaartut, periliingitsut, atisarluttuunngitsut kisianni killitassaanngitsut. Pigissaatorujuusarput kisiannili tarnikkut immikkut ikiortariaqarlutik. Oqarsinnaanngikkaluarpunga tamakku sinniisutut sulininut toqqaannartumik sunniuteqartartut, kisianni ilinniartitsisutut sulinermit initoqimmata oqallisaajuarlutillu tamakku pillugit misillersimasunit apuussisoqartarpoq. Tassalu meeqqat initoorujussuit 1. klassimiilli atualeraangamik immikkut ikiorserneqartariaqartut amerliartuinnartullu. Tamakkulu ataasiakkaarlutik immikkut ikorfartortilerlugit atuartinneqartarput. Assersuuteqarsinnaavit qanoq pissusilersortarnersut?

- Soorlu inernerneqaraangamik inernerinerup killormoor-tuanik iliortarput. Soorlumi arlaatigut takutitserusussuse-qartartut oqarfigigaluarummaluunniit uanga nammineq naalagaassuunga. Taamaattut takussaasorjuupput. Tassa ilinniartitsisunik ataqqinninnginneq atuarfinni ersit-torjuusarpoq. Soorlu meeqqat imatut eqqarsarpasittara-mik aa, unaana ilinniartitsisuinnaq, ajunngilaq qanorluun-niit oqarfigigaluarukku.

Puuttut persuttaasullu

Atuartaataq akornanni kamaqarneq sakkortooujus-suarmik saqqummeriasaartartoq takornartaajunnaarsi-mavoq. Tamanna ilinniartitsisunut qanoq kinguneqarsin-naanersoq Fia Kriegelip ima oqaatigaa:

- Atuartunik puuttoqartarpoq soqutigiunnaarlugu kinalu-unniit qanoq pigaluarunikku. Taama pisoqartillugu ilin-niartitsisut eqqissisaanialaruit isummittartissinnaasarput, qitsuartillutik allaalluunniit kiineqartarlutik. Taamatut persuttagaanermik nalaataqartut nakorsiaqqusarpagut takussutissallu assilillugit qanorlu pisoqarsimanera al-laasereqqullugu, kingusinnerusukku eqqartuussisutigit suliaassanngortitsisoqassagaluarpat uppenarsaatitut pigineqarniassammata.

Taama pisoqartillugu ilissi sinniisutut akulerutsinneqar-tarpisi?

- Iliniartitsisut saaffiginnikkaangata siunnersortarpagut qanoq iliussasut. Kisianni uagorpiaat akuunngisaannar-pugut angajoqqaat oqaloqatigineqarnerini. Tamanna atu-arfiup pisortaata isumagisarpaa, pisariaqartinneqarpallu immikkut atuartsinermi siunnersorti ilaatinneqartarpoq. Ukumi eqqartorneqartaqisut meeqqat kinguaassiuutitigit atonerlugaasimasut pillugit illit siumuisimavit ilinniartit-sisumik taamaattoqarneranik nalaassisumik imaluunniit paasisaqartumik?

- Tassami taamaattoqartarpoq, suliaassallu taamaattut

tamakkuninnga isumaginnittunut ingerlateqqinneqartarput, kommuuneqarfitsinni taanna ullumikkut tungiuinermut ingerlatsivimmuut aammalu MISI-mut (PPR) ingerlateqqinneqartarput. Ilinniartitsisut taamaattunik nalaataqartut atuartitsisullu mianerisassatik pillugit sakkussaminnik tunineqartarput pisariaqartitsigunillu siunnersorneqarsinnaallutik.

Angajoqqaat akisussaaffitsik atuarfimmuut tunniuttarpaat

- Meeqqat amerliartuinnartut taama pissusilersortarnerisa kinguneranik ilinniartitsisut arlallit misigisimasarput piffissaq ilinniartitsiffissaraluartik meeqqanik eqqissisaan-iarnermut atorpallaartarlugu. Tassami piffissaq annertoq atorineqartarpoq ileqqussat eqqortut suunerinik ilitersuiniarnermut, atuartitsinissaagaluarlu maangaannartinneqarluni. Tamannalu sulinerminni erloqinarisarpaat.

Soorlu aamma misigisarpaput meeqqat ajunngitsumik atugaqarnissaannut atuarfik akisussaatinniarneqarpallaalersoq ajortoqartillugulu pisuutinneqartarluni. Allaammi ulluni makkunani eqqartorneqarpoq meeqqat aaqqiagi-inngissutaat atuarfiup avataani pisut pillugit angajoqqaat saaffiginnittartut atuarfik aaqqeeqataaqqullugu. Tamanna ingasaginarpoq, tassami isumaginninnermut allattoqarfiup politiilluunniit suliassaat uagut isumagisassarinnilagit. Isumaqarpunga pisariaqartinneqartoq eqqartussallugu kikkut suna akisussaaffigigaat, taassumalu iluani angajoqqaat atuarfiullu akisussaaffii suunersut.

Uanga soorlu assersuutigalugu isumaqarpunga meeqqat atuarfiup avataanut tunngasunik aaqqiagiinngissuteqarsimappata, tamatuma meeqqat peqatigalugit aaqqiiviginissaa angajoqqaat akisussaaffigigaat. Tassani atuarfik akulerussuunneqartariaqanngilaq taamaalillunilu ilinniartitsisut piffissaajarlugit. Ingasaginarsiartorami pisunut tamanut atuarfiup pisussaatinniarneqarnera.

Tassa oqartoqarsinnaava angajoqqaat meeqqaminnut akisussaanertik atuarfimmuut tutsinniartaraat?

- Taamatummi eqqarsartoqarsinnaavoq. Aamma ilaqutari-it iluanni ulluinnarni inooqatigiinnermi inuunermilu pingaartitat naleqartitallu eqqartorneqarnerusariartutut ipput. Soorlu ullumikkut atuarpasutit atuariartortarput atugaasiveqaratik, aqerluusaqaratik atuakkallu angerlaatatik nassarnagit. Tassa nakkutiginninnissamik akisussaaffik angajoqqaani sumiginnarneqarpoq. Meeqqat atuagaa-siviinik atortuinillu nakkutiginninneq ilinniagassaannillu nakkutiginninneq killeqarpasittorujussuuvuq ullumikkut. Taamalu ilinnianngitsoortarneq atortuinillu amigartunik nassartarneq nalinginnaangaarmat, meeqqanik ajuusaartunik annerusumik ersittoqarneq ajorpoq. Taamaallioral-araangamik soqutiginnilaa.

Allaammi nalunngilarput angajoqqaqartoq ullaakkut itersinnaanngitsunik meeqqaminnullu atuariatortit-sinnaanngitsunik. Tassani angajoqqaat takutippaat angajoqqaatut pisussaaffimminnik naammassinnissinaannginneq, taamaammat inersimasutut killissartik nalusimassavaat.

Immikkut atuartitsineq sammineqarunnaartoq

Meeqqat matumani eqqartukkatit qassinik ukioqarpat?

- Ullumikkut meeqqat taamatut inersimasunut pissusillit atualeqqaartuninngaanniit aniartortunut takussaapput. Taamaammat atualerlaaninngaanniik immikkut atuartitsisoqarnissaq pisariaqartinneqartarpoq. Taamaattorli

atuartut akornanni immikkut ikiorneqartariaqartut amerliartoraluartut, ilinniartissuarmi immikkut atuartitsiner-mut tunngasut itisilerlugit sammineqarunnaarsimapput. Siornatigut immikkut atuartitsineq liniefag'itut toqqagas-saasarnikuuvuq aammalu ilinniarnernup ukiuani kinguller-mi itisilikkatut sammineqarsinnaasarnikuulluni. Massakkut kisianni atuartitsissutigineqartarnerata unitsinneqarsiman-era eqqumiiginarpoq, uffa meeqqanut tamakkununga immikkut pikkorissarsimasunik atorfissaqartitsineq an-nertugaluqisoq.

Ukioparujunni uanga specialklassini sulisuusarama uggoraara massakkut specialklassini praktikkertoqas-sarnikuugatta. Tassalu taamatut immikkut ilinniarsimasu-nik ilinniartitsissusaqarniarneq amigaataalerpoq, massa atorfissaqartitsineq alliartortoq.

Ilinniartitsisup paasisai naapertorlugit Atuarfitsialaap atuukkiartornera ilutigalugu immikkut atuartitsineq ato-runnaarsinniarneqarpoq, meeqqallu immikkut atuartitat klassinut nalinginnarnut akulerutsinneqarnissaat angu-niagaalluni. Taamaalilluni immikkut atuartitsineq ilinniartitsisunngornianit immikkut fagitut atorunnaarsimavoq, ilinniartitaanerulli ingerlanerani tamanna pillugu sapaatip akunnera ataaseq pikkorissartitsisoqartarluni. Ilinniartissuarmiit oqaaseqartitsiniaraluaratta poorskimut feeriarma-ta pissarsiarisinnaasimannilagit.

Ilinniartitsisut artukkigaasanngitsut

Fia Kriegelip erseqqissarpaa ilinniartitsisut atugaat erlo-qinartut nammineq sinniisutut suliassaminut toqqaannar-tumik atanngitsut, atuarfiit pisortaasa suliassat tamakku pisussaaffigimmit.

Ulluinnarnili sulinermi atukkat ilinniartitsisoqatigiit naapikkaangata eqqartorneqartarput aammalu inuiaqa-tigiinni eqqartorneqarnissaat kissaatigineqartarlualuni. Apeqqutigaa ilinniartitsisutut sulineq taamatut imaan-naanngitsigippat ilinniartitsisunik artukkiisarneq nalingin-naannginnersoq?

- Artukkigaallutik oqartartut uanga takornartaraakka. Imaassinnaavoq napparsimakulatsittut sulinnigitsuuku-lasullu taama misigisarsimasatik pequtigisaraat. Kisianni tamana eqqoriaaneruvoq. Ilinniartitsisuulluni ilaannikkut meeqqat oqaatsitigut annittagaat nuanniisut pillugit misigissutsikkut aalassassimaartarneq pinngitsoorneq ajornartarpoq, tassami uagut aamma inuinnaavugut. Tamakkulu allanut anninnagit katersuinnarsimagaanni suliatornissamut kajumissutsimut annikillisaataasinnaap-put. Artukkertoqarsinnaanera assortunngilara, meeqqalli pillugit artukkvilluni sulliseqqusumik nalaataqarnikuunngi-langa.

Soorunalimi takusarpugut ilinniartitsisunik ilinniartitsisu-ujunnaartartunik. Tamannarpiarlugu pillugu IMAK-ip siunner-figinikuugaluarpaat immersuisitsisalnissaq, paaserusul-lugu suna pissutigalugu ilinniartitsisut taamaattarnersut. Naluara suliassaq taanna sumut killinnersoq.

Oqareennittuulli pissutsit tamakku pillugit ilinniartitsisumik tunniutiinnartumik uanga takunikuunngilanga. Qujanar-tumik ajugaaffigerusuttarpaat pissutsit tamakku. Aam-malu suleqatigut nutaat ilinniartitsisunngorniallu oqarfi-guaannarpagut tunuarsimannigisaannassasut atuartunit qanorluunniit pineqaraluarunik. Aamma nalunngilaat nuanniilliuuteqarunik atuarnernup nalaani qaquguluunniit oqaloqatigisinnaaluta. Taakkunungami ajornerussaaq soqutigittaalliernerit nipangiuppattigit katersuinnarlugillu.

Hvorfor det er nødvendigt med sammenslutning og tillidsrepræsentanter.

Johan Reimer, Tillidsrepræsentant, Gammegarfik Aasiaat

Hvorfor det er nødvendigt med at have sammenslutning kan fortolkes på flere forskellige måder.

Jeg mener selv at organisationer og sammenslutninger er vigtige faktorer for demokratiet.

Organisationer og sammenslutninger er arbejdernes vigtige instrumenter i overenskomstforhandlinger på medlemmernes vegne.

Inden man starter overenskomstforhandlinger, samles enkelte medlemmers ønsker til arbejdsgiverne, hvorefter de prioriteres. Gennem organisationen kan enkelte medlemmer benytte sig af deres demokratiske ret og deltage i indflydelse; enhver arbejdsgiver prøver så vidt muligt at holde udgifter til medarbejderne så lave som muligt, specielt i lavkonjunkturtiden.

Der ønskes forbedring på arbejdspladsen, men det skal ikke forstås på den måde, at alt skal koste mange penge, men der sættes pris på, at tillidsrepræsentanterne skal have gode arbejdsredskaber. Organisationer og tillidsrepræsentanter skal ikke kun have diktater ovenfra, men skal sikres medindflydelse på arbejdspladsen. Hvis der skal opnås denne status må man opnå så gode forhold til repræsentanten som muligt.

I den forbindelse mener jeg at IMAK så vidt muligt skal

satse på udvikling og uddannelse af tillidsrepræsentanter, samt og ikke mindst dygtiggørelse af skolernes ledere, så de har indgående kendskab til forhold og muligheder. De seneste års arbejde har vist at dygtiggørelse, er gavnligt for fremtiden.

Medlemskab i IMAK har flere fordele, først for nævnte medlemmernes forslag til overenskomst-forhandlinger kun kan medtages til forhandlingerne; d.v.s. medindflydelse på arbejdspladsen. Efter min mening har tillidsrepræsentant en nøgleposition i dette spørgsmål, fordi forhandlingsønsker fra enkelte medlemmer skal være velgennemtænkte og velformulerede, kun gennem disse opnås gode resultater.

At tillidsrepræsentanten kan opnå bistand i sit arbejde er en af positive sider; bistand kan gives på forskellige måde som redegørelse over daglige forhold, juridisk og forhandlingsmæssig bistand er en del af sikring af den forhandlingsmæssige behandling.

I nogen spørgsmål er det nødvendigt med juridisk bistand, hvor bl.a. arbejdsgiveren, tillidsrepræsentanten, og organisationen kan komme ind i billedet, og gennem medlemskab kan sådanne forhold opnås.

Sooq Kattuffeqarneq sulisullu sinniiseqarnerat pisariaqarpa?

Johan Reimer, Sinniisoq, Gammeqarfik Aasiaat

Kattuffeqarneq sooq pisariaqarnersoq assigiinngitsunik akineqarsinnaavoq.

Uanga isumarpunga inuit oqartussaaqataaneranut kattuffeqarneq pingaarutilerujussuusoq.

Kattuffeqarneq aqutugalugu sulinermit atukkat sulisitsisunut isumaqatiginninniutigineqartarput. Isumaqatiginnitussatullu sulisitsisunut piumasarineqartussat, aallaqqaataanit ilaasortanit aalajangersarneqartarput, pingaarnersiorneqartarlutillu. Tassuunakkut tamat oqartussaaqataanerat sunniuteqataaffigineqarsinnaavoq; sulisitsisummi ajunngitsorsiaasanut sunulluunniit akiliinisartik sapinngisamik minnerpaamiiterusuttarmassuk, pingaartumik inuiaqatigiinni aningaasakillioqartillugu. Sullivimmili pitsanngorsaataasinnaasunik kissaateqarnerit, imaanngilaq anigaasanik tamarnik naleqartariaqartut, tassani sinniisut pitsaasunik sakkussaqarnissaat pingaarutilerujussuavoq.

Kattuffeqarnikkut tassungalu sinniisoqarnikkut naalakkerneqaannarani sullivimmi oqartussaaqataasinnaaneq qulakkeerneqarsinnaavoq. Tamanna anguniassaanni sinniisorisanik pitsaasumik atugassaqartitsinikkut aamma aatsaat qulakkeerneqarsinnaavoq. Tamanna eqqarsaatigalugu isumaqarpunga IMAK-mi sinniisunik, kiisalu puigornagu atuarfinni aqutsisunik sullivimmi pissutsit, periarfissallu pillugit pikkorissaasarnert pingaarut-

tilerujussuit ukiut kingulliit ingerlanneqartartut siunissami kinguneqarluarumaartut.

IMAK'mi ilaasortaaneq assigiinngitsunik pitsaaquteqarpoq, siullermik qulaani taariikkanni isumaqatigiinniutissanut siunnersuutit taamaallaat ilaasortaneersut isumaqatiginniutigineqarsinnaapput; tassalu atukkanut oqartussaaqataaneq tassaniippoq. Isumaga malillugu sinniisoq tassani pingaarutilerujussuavoq, isumaqatiginninniarnikkummi anguneqartussat ilaasortanit iluamik tunngavilersorluarneqarsimasut, anguneqarsinnaanerat qaninnerussammat.

Taamatuttaaq sulinermit tunngasumik arlaatigut ikiorneqarsinnaaneq pitsaaqutit ilagivaat; ikiorsiinerit assigiinngitsuupput, ulluinnarni pissutsit pillugit siunnersuinnerminngaani, inatsisit isumaqatigiissutillu malillugit pineqarnissamut qulakkeerinnissutaasinnaalluni. Suliallu ilaanni allatut ajornartumik inatsisilerituumik pisariaqartit sippata, suliakkiisoq sinniisorlu tassuunakkut kattuffimmit ikiorseqarsinnaavoq, tamannalu aatsaat ilaasortaanikkut qulakkeerneqartarpoq.

www.imak.gl

Det er vigtigt med retningslinier på skolerne

Juana Petrussen, journalist

Retningslinier og politikker for hvordan man skal tackle normalt forekommende problemer og/eller situationer er til for at lette lærergerningen og arbejdet som tillidsrepræsentant

Som omtalt i en anden artikel i bladet er arbejdet som lærer i nogle af landets skoler med årene blevet mere og mere vanskeligt. Dette skyldes ikke mindst udviklingen med bl. a. omsorgssvigt og seksuelt misbrug af børn, siger formanden for IMAK Sivso Dorph.

Som følge af disse ugeringer, kan nogle børn reagere meget voldsomt i skolen, hvor det går ud over lærerne, der belastes psykisk af oplevelsen. Men for at skolen kan være en betryggende arbejdsplads, man glæder sig til at komme til, er det vigtigt, at tillidsrepræsentanten og skoleinspektøren har et tæt samarbejde med hinanden, og at der findes retningslinier for arbejdet, understreger han. Johan Reimer, der har været folkeskolelærer i 25 år og mangeårig tillidsrepræsentant på sin skole, giver formanden ret i, at skolen kan være en hård arbejdsplads for nogle. Han fortæller desuden om, hvordan svigt og misbrug af børn kan påvirke disse til at forvrænge virkeligheden, så de kommer med usande beskyldninger imod deres lærere.

Gode arbejdsredskaber

IMAK sidder inde med erfaringer for tendenser til, at der opstår uoverensstemmelser lærerne imellem eller mellem lærere og skoleinspektør som følge af arbejdet med de stadigt tungere elevgrupper. Derfor er det tit afgørende

for udfaldet af sådanne uoverensstemmelser, at man har politikker og/eller retningslinier for, hvordan man skal tackle dem, oplyser Sivso Dorph og fortsætter:

- Der kan ske en masse ting i forbindelse med arbejdet som lærer, og nogle af disse kan være psykisk hårdt krævende for den enkelte lærer. Det er derfor, det er så vigtigt, at nogen tager sig af og holder øje med det psykiske arbejdsmiljø. Blandt andet derfor opfordrer vi vore tillidsrepræsentanter til at støtte op om udarbejdelse af retningslinier via deres deltagelse i Samarbejdsudvalgene.

Vi ser jo også børn, der reagerer voldsomt på indestængte følelser og øver vold mod lærerne og endda stikker med knive. Vi lægger derfor som organisation stor vægt på, at skolerne rundt omkring har en voldspolitik klar i tilfælde af sådanne voldsomme episoder.

Det kan ligeledes være vigtigt at have en mobbepolitik på arbejdspladsen, da der i forbindelse med uenigheder blandt de ansatte kan opstå mobning. I sådanne tilfælde, skal tillidsrepræsentanten være sig sin rolle bevidst og skal kunne skelne mellem sine og skoleinspektørens opgaver. Alle disse ting er gode arbejdsredskaber, som flere og flere skoler benytter sig af.

Traumatiserede og forstyrrende

Johan Reimer har arbejdet som tillidsrepræsentant i mange år og som lærer, siden han blev færdiguddannet i 1985. Han erkender, at lærerjobbet ikke altid er lige let, og at han som tillidsmand ser det som en vigtig opgave at støtte op om kolleger, der har været udsat for hårde

oplevelser med eleverne. Da jeg spørger, hvordan traumatiserede børn påvirker lærerne, svarer Johan Reimer: - Lærerne er ligeså forskellige, også rent ressourcemæssigt, som alle andre mennesker. Nogle har, til trods for mange år på skolen, ingen problemer med undervisningen selv af de vanskelige elever. Så er der andre, der, måske på grund af deres unge alder eller på grund af for stort fokus på vanskelige oplevelser med eleverne, går ned rent psykisk. I sådanne tilfælde gør jeg hvad jeg kan som tillidsrepræsentant for at være til støtte for dem, og her er det vigtigt at have et tæt samarbejde med skoleinspektøren. Derfor anser jeg også mine ugentlige møder med inspektøren som en vigtig forpligtelse som tillidsrepræsentant. På disse møder snakker vi om vore respektive opgaver og diskuterer løsninger på eventuelle barrierer.

Undersøgelser fra MIPI har vist, at der er mange omsorgssvigtende og/eller seksuelt misbrugte børn blandt skoleelever. Har du som lærer og tillidsrepræsentant haft konkrete oplevelser med sådanne elever?

- Det er rigtigt, at især seksuelt misbrugte børn kan være

tunge at have med at gøre som lærer. Nogle af dem har hårde reaktionsmønstre, og det påvirker både de andre børn og undervisningen.

Vi har også været ude for sager, hvor lærerne beskyldes og mistænkeliggøres for krænkelse. Det kan være svært at afgøre, om disse beskyldninger har noget på sig, eller hvad årsagen er, og de skal behandles med varsomhed. Men hvad sagen end ender med, er det tillidsrepræsentantens opgave at være med til, at den bliver udført så korrekt og retfærdigt som muligt. Derfor gør vi, i sådanne tunge sager, opmærksom på, at det er vores opgave som tillidsrepræsentanter at sikre, at sagen kører efter de til enhver tid gældende love, og at vi ikke har en forsvarers rolle som tillidsrepræsentanter.

Sådanne sager er selvsagt altid meget vanskelige og må behandles forsigtigt, og heldigvis endte de omtalte sager godt for alle parter. Men børn med traumatiske hemmeligheder og indestængt vrede på grund af omsorgssvigt eller seksuelle krænkelse kan fylde meget i en klasse, hvor de spreder uro og forstyrrer undervisningen.

Ilinniartitsisoq - annoncer

Du kan annoncere i Ilinniartitsisoq både som privat og som skole. Bladet bliver læst af mere end 1.000 lærere langs kysten, så det er et godt medie at annoncere efter nye lærere. Samtidig er det et godt sted at annoncere for private, da bladet bliver læst af beslutningstagerne omkring skolernes økonomi.

Privatannoncer

1/1	side	kr. 4.000,00
1/2	side	kr. 2.000,00
1/4	side	kr. 1.200,00
1/8	side	kr. 700,00

Stillingsannoncer

1/1	side	kr. 3.000,00
1/2	side	kr. 1.500,00
1/4	side	kr. 800,00
1/8	side	kr. 500,00

Inuinnartut aamma atuarfittut Ilinniartitsisoq annonceliiffigisinnaavat. Atuagassiaq sine-rissami ilinniartitsisunit 1.000 sinneqartunit atuarneqartarpoq, taamaammallu nutaanik ilinniartitsisussarsiorluni annonceliiffissaqqil-luni. Aamma inuinnarnut annonceliiffissaqqis-suuvoq, tassami atuarfiit aningaasaqarniar-nerannut tunngasunik aalajangiisartuusunit atuarneqartarami.

Inuinnartut annonceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 4.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 2.000,00
Qupperneq 1/4	kr. 1.200,00
Qupperneq 1/8	kr. 700,00

Sulisussarsiorluni annonceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 3.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 1.500,00
Qupperneq 1/4	kr. 800,00
Qupperneq 1/8	kr. 500,00

www.ilinniartitsisoq.gl

Atuarfinni najoqqutassat pingaartut

Juana Petrussen, journalist

Ajornartorsiutitut aporfittullu atuariup iluani nalaattakkat nalinginnaasut iliuuseqarfiginissaannut najoqqutassaqaarnissaq politikkeqarnissarlugu pingaaruteqarput, ilinniartitsisutut sinniisutullu sulinermut oqilisaataasaramik

Allaaserisami allami eqqartorneqartutut meeqqat atuarianni sulineq ukiut ingerlanerini oqimaalliarforsimavoq. Tamatumani minnerunngitsumik inuiaqatigiinni ineriartornerup kingunerisaanik ilaatigut meeqqanik sumiginnaanerit kinguaassiuutitigullu atornerluinerit annertuumik peqqutaataasut IMAK'ip siulittaasua Sivso Dorph oqarpoq.

Piliapiluit tamakku kingunerinik meeqqat ilaat pingaartumik kamaqarnertik pissutigalugu sakkortuumik qisuariarsinnaasarpur, tamannalu ilinniartitsisunut ataa-siakkaanut artukkiutaasinnaavoq. Taamaamat atuariup suliffittut toqqissisimanarlunilu suliarfigissallugu kajumernartuunnissaa eqqarsaatigalugu sinniisup atuariullu pisortaata qanimut suleqatigiissinnaanissaat pingaaruteqartoq erseqqissarpaa.

Johan Reimer, ukiuni 25-ni meeqqat atuarianni ilinniartitsisutut ukiorpassuarnilu aamma sinniisutut sulisimasoq, siulittaasumut ilaliilluni oqarpoq atuariuk inuit ilaannut suliffigissallugu oqimaassinnaasoq. Taassumalu ilanngulugu oqaluttuaraa, meeqqat sumiginnaarneqarsimasut kinguaassiuutitigulluunniit atornerlugaasimasut ima sunnerneqarsinnaasut, allaat pivusoq allannortillugu ilinniartitsisuminnik eqqunngitsumik pisuutitsinnaasarlutik.

Sulinermi sakkussaqqissut

IMAK-imi misilittakkat naapertorlugit meeqqat ilaasa artornarsiarfornerisa kingunerisaanik suliaasat oqimaalliarfornerat aamma suleqatigiit kiisalu pisortat ilinniartitsisullu akornanni aaqqiagiinngilersarneq pisinnaasarpog. Taamaattumik ilaatigut aaqqiagiinnginnerit qanoq anigorneqarnissaannut najoqqutassaqaarnissaq allatigullu suliffiup iluani anersaakkut atukkanut tunngasut pillugit politikkeqarnissaq pingaaruteqartoq Sivso Dorph oqarpoq, nangipporlu:

- Ilinniartitsisutut sulinermi pisartut assigiinngitsorpassuusinnaasarpur, ilaallu ilinniartitsisunut ataa-siakkaanut annertuumik piumaffignittarlutik. Taamaattumik minnerunngitsumik sullivimmi anersakkut atukkanut tunngasut nakkutigineqarnissaat isumagineqarnissaallu pingaaruteqartorujussuusarpog. Ilaatigut tamanna pissutigalugu sinniisutsinnut inassutigisarpur Suleqatiginnermut ataatsimiititaliaq aqqutigalugu najoqqutassanik pilersitsinissamut peqataasaqqullugit.

Taamatuttaaq meeqqat sakkortooujussuarmik qisuariarlutik ilinniartitsisunik persuttaasut allaalluunniimmi savilersortut atuarianni ataa-siakkaani takussaasarpur. Taama pisoqartillugu annersaaneq pillugu piareersimasumik politikkeqarnissaq imaluunniit najoqqutassaqaarnissaq uagut tungitsinnit pingaartittorujussuarpur. Ilaatigut aamma suleqatigiit akornanni pimmatiginninnermut politikkeqarnissaq pisariaqartarpog, suleqatigiit

akornanni aaqqiagiinnginnerit kingunerannik pimmatigininneq pilersinnaasarmat. Taamaattoqartillugulu sinniisup pisussaaffimminik nakkutiginninnissaa aammalu nammineq atuarfiullu pisortaata pisussaaffiik immikkoortitsinnaanissaa pingaaruteqartorujusarpoq. Tamakku tamarmik ilinniartitsisut sinniisutullu sulinermi sakkusaapput pitsaasut, qujanartumillu atuarfinni atorneqaleriartorput.

Kingunerlutsitsisut atuartitsinermilu akornutaasut

Johan Reimer ukiorpassuarni sinniisutut sulisimasooq katuffimmilu siulittaasup tullia, 1985-imi naammassigamili ilinniartitsisutut sulisimavoq. Nassuerutigaa ullumikkut ilinniartitsisutut sulineq oqitsuinnaasanngitsoq, oqarlunilu sinniisutut sulinermini suleqatiminik, atuartut akornanni imaannaanngitsunik nalaataqarsimasunik, ikorfartuinisaaq suliassamisut pingaartutut isigigini. Apequtigigakku meeqqat nalaatsinerlussimasut ilinniartitsisunut qanorpiaq sunniuteqarsinnaanersut, Johan Reimer akivoq:

- Ilinniartitsisut inuttulli allatut nukissamikkut assiginnngissinnaasarput. Ilaat ukiorpassuarni suliainnik sungiussisimasuusarput meeqqanik ajornakusoortunik allaat atuartitsineq ajornartorsiutigissanagu. Ilaqarpulli aamma immaqa nutaraanertik pisunullunniit ataasiakkaanut nukersorpallaanertik peqqutigalugu inuttut nakkariataarsinnaasunik. Taama pisoqartillugu uanga sinniisutut tulaaviunissara ikorfartuinissaralu pingaartittarpara, tamatumanilu atuarfiup pisortaanik qanimut suleqateqarluarnissaaq pisariaqartarpoq. Uangalu atuarfiup pisortaanik sapaatip akunneri tamaasa ataatsimeeqateqarnissamik sinniisutut pisussaaffiga pingaartittorujuuara. Tassani suliagut assigi-

inngitsut oqaloqatigiissutigisarpagut, aporfeqarsimagut-talu ingerlariaqqinnissamut periarfissat eqqartortarlugit. Meeqqat sumiginnagaasimasut imaluunniit kinguaassiuutitigut atornerlugaasimasut atuartut akornanni amerlaqisut MIPi-p misissuinerata takutereepaa. Illit ilinniartitsisutut sinniisutullu sulininni tamakkuninnga nalaataqartarpi?

- Ilumoorpoq pingaartumik meeqqat kinguaassiuutitigut atornerlugaasimasut ilinniartitsisuulluni oqimaattarmata. Ilaat sakkortuumik pissuseqartarput, taamaanerallu atuaqataannut atuartitsinermullu tamarmut sunniuttarpoq.

Ilaatigut aamma ilinniartitsisunut pisuutitsinernik, kanngutsaatsuliortutut pasilliinermik kinguneqarsinnaasunik, misigisaqartarpugut. Tamakku tunngavissaqarnersut imaluunniit sunik peqquteqarnersut nalunartarput, taamaattumillu mianersortumik suliassaallutik. Suliassarli qanorlunniit inerneqassagaluarpasut sinniisooq pisussaavoq suliap eqqortumik naapertuilluarmillu ingerlanissaa suleqataaffigissalluni. Taamaammata sulianni oqimaassinnaasuni taamaattuni ersarissartarparput sinniisutut suliassarigipput suliap inatsisit atuuttut malillugit ingerlanissaa qulakkiissallugu, imaangitsoq illersuisutut inissisimassasugut. Suliassat taamaattut tamatigut ilungersunartarput mianersortumillu suliarineqartariaqarlutik, qujanartumillu suliassat eqqartukkakka tamanut naammaginarumik kinguneqartarput. Kisianni tassa meeqqat sumiginnagaasimanertik imaluunniit innimiilliorfigineqarnertik pisutigalugu isertugaateqartut kamaqartullu atuaqatigiinni initoorujusinnaasarput, eqqissiviinnernik pilersitsisarlutik atuartitsinermullu akornutaallutik.

En broget mangfoldighed

Foto: Ashlie Flannagan

Jan Ellesgaard, redaktør

Vores tillidsrepræsentanter udgør en broget skare, som løser mangfoldige opgaver i forhold til medlemmerne og som bidrager væsentligt til udvikling af skolen.

En rundspørge til en del af IMAKs tillidsrepræsentanter på både små og store skoler på kysten, viser at tillidsrepræsentanterne har rigeligt at se til, og at arbejdsopgaverne er mangfoldige.

Opgørelsen herunder dækker over meget store forskelle fra sted til sted. De opgaver de fleste er enige om er vigtige er at repræsentere lærerne overfor ledelsen og at deltage i IMAK's repræsentantskabsmøder. På disse punkter er alle enige om at det er meget vigtigt. Men på en række af de øvrige områder er tillidsrepræsentanterne meget uenige. Når det f.eks drejer sig om at løse konflikter mellem kollegerne, så synes en del tillidsrepræsentanter slet ikke at det er deres opgave, men andre mener, at det er en særdeles vigtig opgave. Det samme gør sig gældende i spørgsmålet om at hjælpe kolleger i konflikter med elever og forældre.

Hvad bruger TR tiden på?

Af svarerne fremgår det klart at der er tre opgavetyper, som primært optager tillidsrepræsentanternes tid:

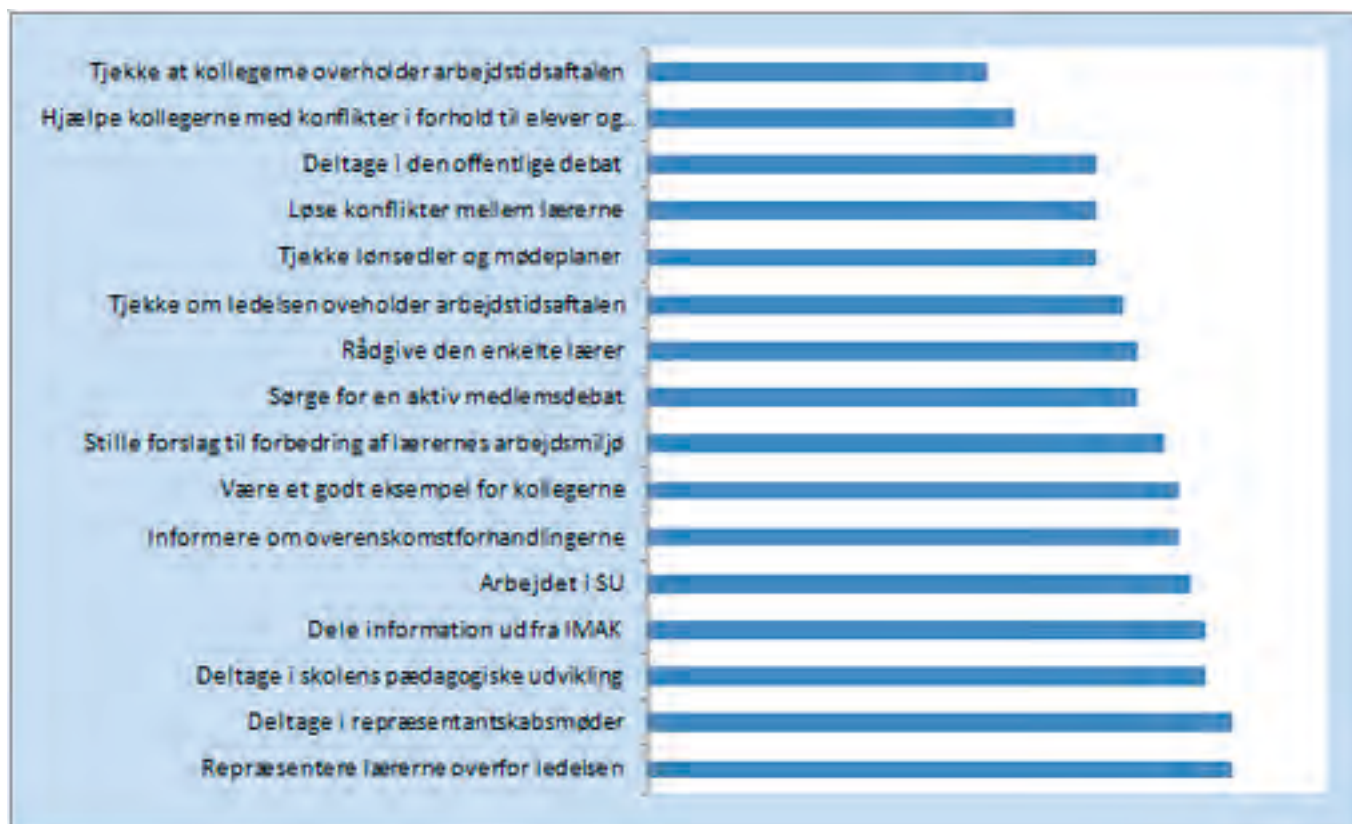
- Medlemsservice og formidling af information fra IMAK
- Møder med skoleledelsen, herunder arbejdet i SU
- Sagsbehandling for enkelte medlemmer.

Medlemsservicen i forbindelse med indmelding, flytning og lignende er en nøgleopgave, som tillidsrepræsentanterne bruger en del tid på, men som ikke giver de store hovedbrud.

Samarbejdet med skoleledelsen

Samarbejdet med skoleledelsen er et vigtigt omdrejningspunkt for alle tillidsrepræsentanter. Mange steder foregår der en løbende dialog med ugentlige møder, mens der andre steder er meget lidt dialog mellem ledelse og TR. Generelt kunne vores tillidsrepræsentanter godt tænke sig et højere informationsniveau fra ledelserne, specielt når der skal foretages ændringer i aktivitetsplaner eller arbejdsfordelingen.

Arbejdet i samarbejdsudvalgene fylder meget i tillidsrepræsentanternes virke, og der ser ud til at være et øget fokus på udarbejdelse af retningslinjer i Su-regi. For enkelte tillidsrepræsentanter udvikler kontakten med ledelsen sig ti således, at det bliver tillidsrepræsentanten der næsten kommer til at overtage f.eks. planlægningsop-

gaver for skolelederen.

Sagsbehandlingen

I sagsbehandlingen vedr. den enkelte kollegas forhold har tillidsrepræsentanterne et tæt og godt samarbejde med IMAKs sekretariat.

Generelt er der dog et behov for mere information i form af foldere og lignende om lærernes rettigheder og pligter, mener tillidsrepræsentanterne.

Og så har de et hjertesuk eller rettere to: Der er et udbredt ønske om at kollegerne henvender sig tidligere med deres problemer og så kunne tillidsrepræsentanterne godt tænke sig at kollegerne blev bedre til selv at hente information f.eks. på IMAKs hjemmeside.

Glade - og lidt frustrerede

Tillidsrepræsentanterne er glade for deres job - men også lidt frustrerede.

Arbejdet som TR beskrives som spændende, udfordrende og meget afvekslende. Og så er der en stor tilfredshed med at kunne give råd og vejledning til kollegerne og ikke mindst med at kunne bidrage til dialogen på hele skolen.

Men som en tillidsrepræsentant formulerer det: "Opbakningen til de medlemsmøder, jeg afholder, er for ringe. Det er synd, for hvis flere deltog, ville en del misforståelser kunne undgås".

Det er et generelt træk at fremmødet til de møder, TR

indkalder til, vurderes som for ringe. Alligevel giver tillidsrepræsentanterne udtryk for, at de føler en rigtig god opbakning fra kollegerne i deres daglige arbejde.

Tiden er et problem

Den mangfoldighed af opgaver, som tillidsrepræsentanterne er sat til at løse, kræver naturligvis tid. Selv om der nu er indarbejdet tid til TR-arbejdet i vores aftaler, så er der mange af vores tillidsrepræsentanter, som mener at der er for lidt tid - ikke mindst til at tilegne sig den baggrundsviden, der er nødvendig for at løse opgaverne tilfredsstillende

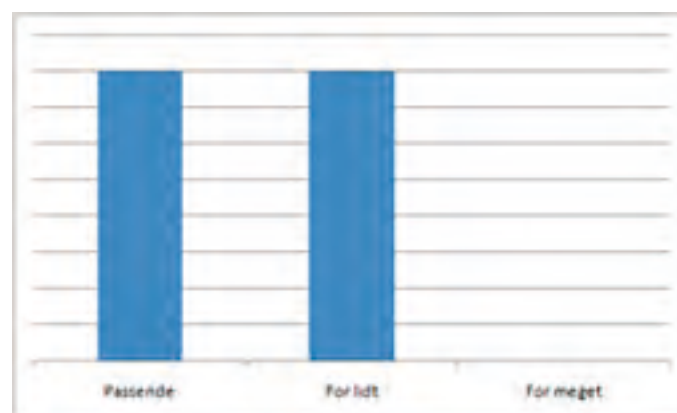

Foto: Ashlie Flannagan

Jan Ellesgaard, redaktør

Sulisutut sinniisivut assigiinngerrateqaat, taakkualu ilaasortat tunuliaqutarisatik assi-giinngitsorpassuarnik sullippaat kiisalu meeqqat atuarfiata ineriartorneranut annertoqisunik sunniuteqarlutik.

Sineriammi meeqqat atuarfiini angisuuni taamatullu atuarfinni mikisuni IMAK-i tunuliaqutaralugu ilinniartitsisut sinniisaannut apeqqarissaarneq ingerlanneqarpoq, apeqqarissaarnerullu takutippaa ilinniartitsisut sin-niisaat suliasaqaqisut, suliarineqartartullu assigiinngitsorpassusut.

Misissuinikkut naatsorsuinerit takutippaat sumiiffimmit sumiiffimmut assigiinngissutit annertooujussuusut. Suliassat amerlanerpaat isumaqatigiissutaat tassaapput ilinniartitsisut sinnerlugit aqutsisunut saaffiginnittarnerit pingaaruteqarnerat kiisalu IMAK-ip ilinniartitsisut sinniisaannik ataatsimiisitsisarnerini peqataanissaq. Apeqqutini taakkunani tamarmik isumaqarput taakkua pingaaruteqarlunnartut. Kisiannili apeqqutini allanut tunngassuteqartuni ilinniartitsisut sinniisaat assigiinngitsorujussuarnik isummer-sorput. Soorlu assersuutigalugu suleqatit akornanni aqqagiinngissutini qaangiisitsiniarnernut tunngasunut atatillugu ilinniartitsisut sinniisaasa ilaat isumaqarput suliassat taamaattut namminneq suliassarinnigkitik, ki-siannili allat isumaqarlutik suliasaat taamaattut pingaaruteqarlunnartut. Aammattaaq taamatut inissittoqar-poq, suleqatit atuartunik taakkualu angajoqqaavini aqqagiinngissuteqarnerannik qaangiisitsinernermut tunngasunut apeqqutini.

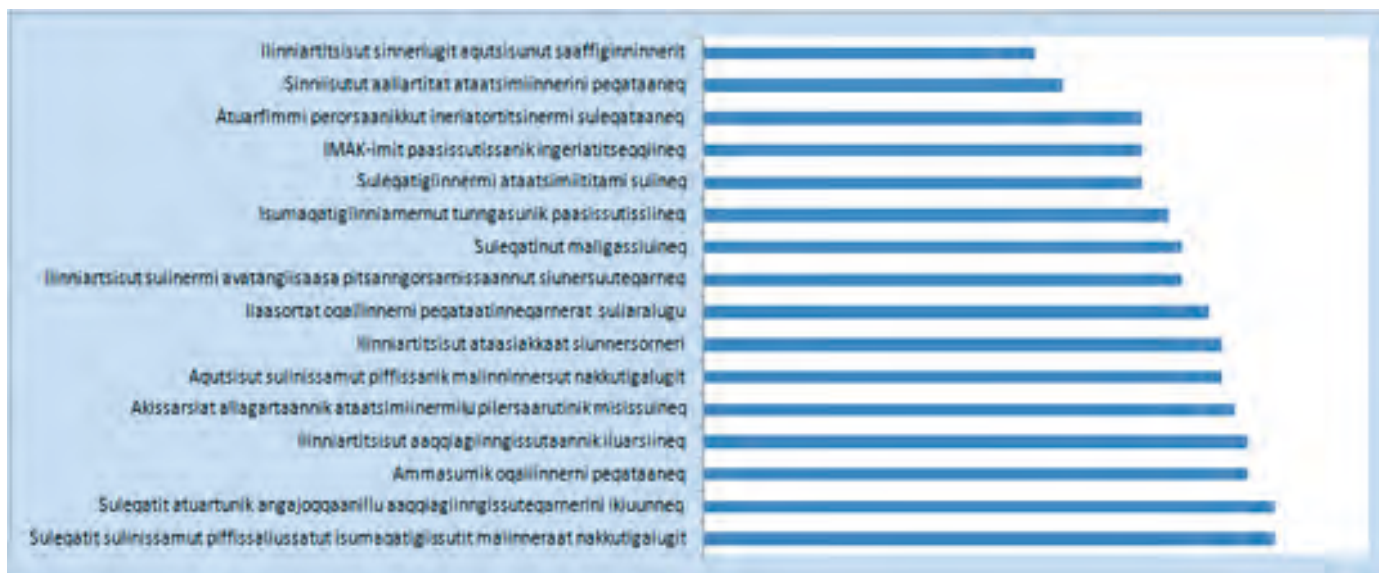
Ilinniartitsisut sinnissaata piffissaq sumut atortapaa? Akissutini erseqqilluinnartunik takuneqarsinnaavoq ilinniartitsisut sinnissaata pingaarnerusumik piffissaq imatut atortaraa:

- Ilasortanik sullissinernut kiisalu IMAK-ip paasisutissaataanik ingerlatitseqqiinernut.
- Atuarfiup aqutsisuiniq ataatsimeeqateqarnernut, kiisalu Suleqatigiinnermut Ataatsimiititaliami sulinernut.
- Ilasortanut ataasiakkanut tunngatillugu suliasanik suliaqarnernut.

Ilaasortanngortitsinernut atatillugu, nuunnernut atatillugu kiisalu assingusunut suliarineqarajuttunut atatillugu ilaasortanik sullissinerit, ilinniartitsisut sinnissaasa sulianut piffissaq atorajuttarpaat, tassa suliat taamaattut eqqarsarnartuugajunngillat.

Atuarfiup aqutsisuiniq suleqateqarneq

Atuarfiup aqutsisuiniq suleqateqarneq Ilinniartitsisut Sinnissaannut tamanut pingaaruteqarpoq. Atuarfippas-suarni oqaloqatigiinneq ingerlaavartuq atornerarpoq tassa sapaatip akunneri tamaasa ataatsimiittarnertigut, kisiannili aamma atuarfippassuarni Ilinniartitsisut Sinniisaasa kiisalu atuariit aqutsisuisa akornanni oqaloqati-giittarneq annikitsuararsuarmik atornerarpoq. Ilinniartitsist Sinniisaasa amerlanerpaat atuarfiup aqutsisuiniit paasisutisiisarneq annertunerusoq kissaatigaat, pingaartumik suliassatigut pilersaarutiniq imaluunniit sulias-sat agguataarnerinut pilersaarutiniq allannguisoqalersillugu. Ilinniartitsisut sinniisaasa sulinerat annertooujussuaq suleqatigiinnermi ataatsimiititap sulineranut atornerar-tarpoq, kiisalu Suleqatigiinnermi ataatsimiititap ataani maleruagassanik pilersitsiniarneq maanna soqutigineq-alieriartortoq malunnarpoq. Ilinniartitsisut sinniisaasa ataasiakkaat atuarfiup aqut-

suinut attaveqarnerat imatut ineriartortinneqarpoq, allaat Ilinniartitsisut Sinniisaata soorlu assersuutigalugu pilersaarsiornermik suliat atuarfiup pisortaaniit tigussal-lugit oqaatigineqarsinnaangajalerluni.

Suliassanik suliarinnittarneq

Suleqatinut ataasiakkaanut tunngatillugu suliassanik suliarinnittarnernut tunngatillugu ilinniartitsisut sinnii-saat IMAK-ip allattoqarfianik suleqateqarneq qanimut ajunngit-sumillu ingerlanneqartarpoq.

Kisiannili ataatsimut isigalugu ilinniartitsisut sinniisaat isumaqarput ilinniartitsisut pisinnaatitaaffiit pisus-saaf-fiinullu tunngatillugu paasissutissat quppersaganngorlugit assigisaannillu aqqitat annertunerisut pisa-riaqartin-neqartut.

Kiisalu anersaaruluut imaluunniit anersaaruluutit marluk: Sinniisut ikinngitsut kissaatigaat suleqatit ajornar-torsitunik nalaataqartut sapinngisamik ajornartorsiutit aallarti-pallaartinnagit saaffiginnittarnissaat kiisalu ilin-niartitsisut sinniisaasa kissaatigaat suleqatimik nammineerlutik paa-sissutissanik pissarsiniarnermut pikkorin-nerulernissaat, soorlu assersuutigalugu IMAK-ip qarasaasiatigut qupper-sagaani.

Nuannaartut - kiisalu pakatsisimalaartut

Ilinniartitsisut Siniisaasa sulinertik nuannaraat – kisiannili aammattaq pakatsisimaalarlutik.

Ilinniartitsisut Siniisaattut sulineq pissanganartutut, unammillernartutut aammalu assigiinngitsorpasuarnik suliaqarfiusartutut oqaatigineqartarpoq. Suleqatinik siunnersuisinnaaneq ilitersuisinnaanerlu minnerunngit-sumillu atuarfimi tamarmi oqaloqatigiinnermik pilersitse-qataaneq imminut naammagisimaarnermik annertooru-jussuarmik pilersitsisarpoq.

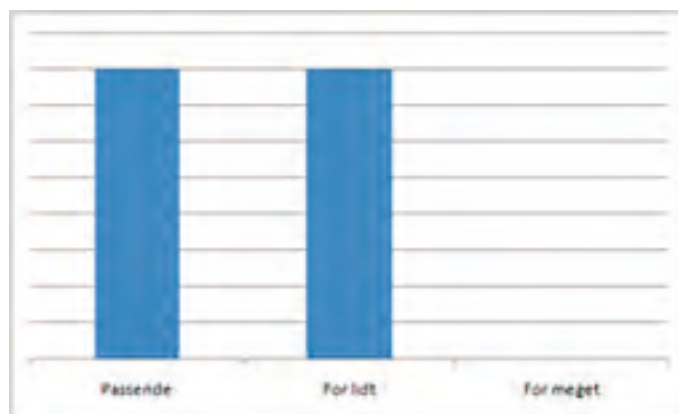
Kisiannili Ilinniartitsisut Sinniisaasa ilaat imatut oqar-poq: "Ilaasortanik ataatsimiisitsisarnernut uanga ingerlat-takkannut peqataasarnert naammaginngi-lakka. Tamannalu uggornarpoq, tassami amerlanerusut peqataasalaruapata paatsuinerit arlalissuit pinngit-soorneqarsimasinnaagaluarmata".

Ataatsimut isigalugu ataatsimiisitsinernut Ilinniartitsisut Siniisaasa ingerlattagaannut peqataasarnert annikip-

pallaaqaat. Taamaakkaluartorli Ilinniartitsisut Sinniisaasa oqaatigaat ulluinnarni sulinnermini suleqatimik tu-ngaaniit tapersorsorneqarnermik annertuumik tunineqartarlutik misigisarlutik.

Piffissaq ajornartorsiutaavoq

Ilinniartitsisut sinnisaannut suliassat iluarsivigeqqullugit tunniunneqartartut assigiinngitsorpasuupput, tamakkualu aqqivigineqassappata piffissaq atortariaqarpoq. Naak Ilinniartitsisut Sinniisaattut suliaqarnissamut piffissali-ineq isumaqatigiissutit anguneqareersimagaluartoq ilinniartitsisut sinnisaattut sulisut ilarpassui isumaqarput piffissaq atorsinnaasaq annikippallaartoq – minnerunngit-sumillu suliassat ilaasa naammaginartumik iluarsivigineq-arnissaat anguniarlugu ajornartorsiutit toqqammavigisaat pillugit paasissutissanik pisariaqartitanik pissarsiniarner-mut piffissaq atorneqartartoq annertuumik amigaataavoq.

Sinniisuunerup suliassaraa:

Suleqatigiilluarnermik pilersitsinissaq

Juana Petrussen, journalist

Fia Kriegel ukiorpassuannngortuni sinniisutut aammalu sinniisuunertut sulisimasoq suliai pil-lugit paasiniaaffigaarput

- Sinniisup suliassaa pingaarnerpaaq tassaavoq suliffim-mi torersumik suleqatigiinnissamut aqutissiussinissaq, Suleqatigiinnermilu ataatsimiitaliami suliassat pingaarn-ersaralugu kikkut tamarmik toqqissillutik sullivimmeeqa-tigiinnissaat.

Ukaliusami sinniisutut sulisugut marluuvugut. Tassalu sul-livimmi silaannaap ajunngitsuunissaa anguniarlugu sulisi-taasarpugut. Tassanilu ilinniartitsisup kialuunniit suliffimmi atukkat assigiinngitsut uatsinnut saaffiginnissutigisinnaa-vai, taava uagut aqutissiussisarpugut nassuiaassillutal-uunniit qanoq iliortoqarnissaanik. Soorlu aningaasarsiat ajunngitsumik ingerlanneqarnissaat nakkutigisarpagut. Suliffitsinni sinniisoqatigalugu sapaatip akunneri tamaasa naapittarpugut, susassaarfigut nalilersorlugit. Taamat-taaq ningiorput tullersortaalu sapinngisamik sapaatip akunneri tamaasa ataatsimeeqatigisarpagut atuarfitsinnilu qanoq ittoqarnersoq nalilersortarlutigu. Nalinginnaasumik atuarfiup iluani atorfillit akornanni pissutsit sammisarp-agut. Aammalu ilinniartitsisut aqutsisullu akornanni attaveqaatitut atortaratta, soorlu suleqatitta paaseru-sutaannik ningiutsinnut apuussassaqaarsinnaasarpugut, illuanullu. Taavalu aamma suleqatitta, soorlu immaqa sulinngitsoorpallaartut, isumagineqarnissaat iliuuseqarfi-gineqarnissaallu peqataaffigisarlutigu, Fia Kriegel oqalut-tuarpoq.

Kommunit kattummata suliassat annertusisut

Sinniisuunertut illit suliassatit suusarpat?

- Kommuneqarfik Sermersuumi sinniisunut tamanut ataatsimut attaveqaatitut atuuppunga. Sinniisuunertut ateqqaarpunga Nuup Kommunitoqaani, Nuummi taamani sinniisut katilluta qulaluaavugut. Taamani taakkuulluta naapittarpugut atuarfinni pissutsit eqqartorlugit, soorlu in-atsisini paasiniarusutat allallu sulinitinnut attuumassutillit sammisarpagut, ataatsimiissutissagut aqqissuuttarlutigit isumaqatigiinniartarlutalu.

Massakkulli kommuunit kattullutik Kommuneqarfik Sermersuunngoratta taamatut sulineq ilungersunar-silaarnikuuvoq, amerlasoorujuit siammasissumiittullu atuarfinni atugaat pillugit attaveqarfeginiartussaagakkit. Taamalu suliniarnermut ajornakusoornerulersitsivoq ilaata qarasaasiakkut attaveqaaterput attat.gl aqutigalugu at-tavigisinnaannginnakkit. Tassalu sinniisut attaveqaatillu 18-iugunarpugut kommuneqarfitta illoqarfiini nunaqarfiinilu najugaqartut. Taamaammat kissaatinartorujugaluarpog tamaasa qarasaasiakkut attaveqarfigissagigut. Kisianni atuarfiit ilaanni attataat ajorpat oqalliffitsinni attaveqarfi-gisinnaasanngilagut, taannartaa kipiluttunarpog.

Taamaammat Nuup avataaniit tamaasa qanittumi allaffigaakka attaveqarfigeqqullunga. Tassami sulias-satta ilagaat sumiiffimmiinnartitsiniarnermi tapit pil-lugit isumaqatigiinniarneq. Kommunerujussuannngornitta kingorna aatsaat siullermeerutaasumik isumaqatigin-ninniassalluta aallarnisaleratta pissanganarpog qanoq ingerlassanersoq. Qujanartumik qinnuteqaatinik takkut-

toqallattaalerpoq.

Tassa tapinut tunngasut pillugit atuarfinnut qullersamik isumaqatigiinniarnerit ilissi sinniisutut suliassaraasi? - Suu, tapit assigiinngitsut decentral pulje' miittut pillugit isumaqatigiinniarnerit sinniisut isumagisassarivaat. Soorlu faginik aalajangersimasunik piginnaasaqarluni atorfinittussanut tapeq aammalu sumiiffimmiiginnartitsiniarnermut tapeq taavalu kursusunut piginnaanngorsaatinut tapit atuarfinnut qullersamut – skolechefimut – isumaqatigiinniuutigisarpagut.

Uangattaaq suliassannut ilaavoq qullersaqarfitsinnut piorsaanermut ingerlatsivimmut saaffiginninniaangatta allakkanik ilusiliinissaq, ilamalu akuerereeraangassuk nassiullugu. Sinniisuunertut sulinermit tiimisiagut sinniisut nalinginnaasut tiimisiaasa assigiinnarpaat. Maannamulli allaniit sulinerusutut misiginngikkaluarpunga, kisianni soorlu assersuutigalugu tapit pillugit Nuup avataaniit qinuteqartoqartillugu suliassat annertunerussasut naluna-nngilaq. Tassami isumaqatigiinniuutiginninnerini paasini-aasartussaagatta utikajaartumik suliassat annertussasut ilimanarpoq.

Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliani sulineq

- Sinniisuuneruninnut atatillugu aamma Kommuneqarfik Sermersuumi Suleqatigiinnermut ataatsimiititalianut qullersaqarfimmi IMAK sinnerlugu ilaavunga. Taanna kattuffiit assigiinngitsut sinniisuunerminnik aallartitaqarfigaat. Tassani Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliani suleqatigiinneq qanoq ingerlanneqassanersoq isummerfigineqartarpoq. Soorlu uagut suliffitsinni Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliami suliassat ilaat naammassisinnaanngikkutsigu Piorsaanermut ingerlatsivimmi Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliamut suliakkiissutigisinnaavarput. Taava aamma sullivinni immikkoortoqarfinni ataatsimiititaliaqarpoq. Tassanilu aallartitaqartarput meeqqanik sullissiviit assigiinngitsut, soorlu meeqqeriviit, ungdomsklubbit, atuarfiit il.il. Tassalu uagut IMAK-imiit tassunga aallartitaqarpugut. Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat kommunimi aaqqiissugaaneranni pingajuattut inissisimap-

put suliffeqarfinni Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat. Soorlu uagut atuarfitsinni suleqatigiinnermut ataatsimiititaliamiipput atuarfiup pisortaa, sinniisut sulisullu nalinginnaasut ilaasortaataat.

SUF najoqqutassiaqarnerullu isumaa

Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliap ataatsimiinnginnerani suleqatigiit tamarmik ataatsimiisinneqartarput aqutsisut ilaaffiginngisaannik. Taanna nalinginnaasumik taagorneqarpoq SUF (Samarbejdsudvalgsformøde). Tassanilu SU-mi ataatsimiissutissat aammalu ilinniartitsisut eqqartortikkusutaat sammineqarsinnaasarput. Fia Kriegerlimut apeqqutigaa tamakku sopiaasinnaanersut:

- Atuarfimmi ilinniartitsisutut sulinermit attuumassutillit suulluunniit nalaattakkallu eqqartorneqarsinnaasarput. Tamakkulu pisortamut apuunneqareeraangata suleqatigiinnermut ataatsimiititaliami suliassanngorlugit eqqartorneqarsinnaapput. Taavalu pisariaqartitsineq naaper-torlugu immikkut ittunik najoqqutassioortoqarsinnaavoq, kingorna inatsisitut malinneqartussaalertartunik.

Najoqqutassat sumut tunngasut?

- Sunulluunniit tunngasinnaapput, soorlu angajoqqaat ilinniartitsisunut attaveqarniarunik nalinginnaasumik sulinerup nalaani taamaaliortarnissaannut tunngasinnaapput. Uagut ilinniartitsisutut sulinitinni qanoq inissimasarpugut, suut pingaarpat il.il.? Najoqqutassallu amerlasoorujussuugamik malittariniaernerat immi-nut piu-maffiginarsinnaavoq. Atuartitsinerpiamut tunnganngikkalu-arpur, ilinniartitsisutulli sulinermit atukkanut Soorlu uagut aamma sinniisutut nakkutigisussaavarput taamatut sulinitinni suliassagut killeqartarmata. Soorlu pisortat suliassat immikkoormata sinniisullu suliassat allaallutik. Soorlu ilinniartitsisut iluminni aaqqiagiinngis-suteqarsimappata uagut taanna susassarinnngilarput pisortalli susassa-qarfigivaa akisussaaffimmi ataaniim-mat. Kisianni soorlu ilinniartitsisoq pisortamit imaluunniit angajoqqaanit eqqunngitsumik pineqarsimappat, uagut akuleruffigissavarput ilinniartitsisutut sulinermit tunngas-suteqarpat.

Juana Petrussen, journalist

Interview med Fia Kriegel om tillidsrepræsentantens og fællestillidsrepræsentantens opgaver

- Den vigtigste opgave for tillidsrepræsentanten er at sørge for at der er et godt samarbejdsklima på arbejdspladsen, og den vigtigste opgave for Samarbejdsudvalget er at sørge for, at alle føler sig trygge på arbejdspladsen. Vi er to tillidsrepræsentanter på Ukaliusaq Skolen. Det er vores job at sørge for, at der er et godt psykisk arbejdsmiljø på jobbet. Her kan enhver lærer henvende sig til en af os om alle jobrelaterede spørgsmål, hvor vi sørger for at vejlede eller rådgive dem om hvad de skal gøre. Vi skal blandt andet holde øje med, at de får den løn, de er berettigede til.

Vi to tillidsrepræsentanter mødes en gang om ugen, for at evaluere vores igangværende opgaver. Ligeledes holder vi møde med skoleinspektøren og viceskoleinspektøren så vidt muligt også en gang om ugen, hvor vi snakker om forholdene på skolen generelt. Normalt beskæftiger vi os med forholdene for de ansatte lærere. Da vi også fungerer som bindeled mellem lærerne og ledelsen på skolen, kan der f. eks. være ting, vi skal bringe videre som vore kolleger gerne vil have belyst eller besvaret af inspektøren, og omvendt. Vi tager også hånd om forskellige problematikker, for eksempel for stort fravær blandt vore kolleger, og er med til at igangsætte tiltag for at afhjælpe dem, fortæller Fia Kriegel.

Flere opgaver p.g.a. kommunesammenlægning

Hvad er dine opgaver som fællestillidsrepræsentant?

- Jeg er kontaktperson for alle tillidsrepræsentanterne i Kommuneqarfik Sermersooq's skoler. Jeg startede med at være fællestillidsrepræsentant for lærerne i daværende Nuup Kommuea, hvor der var i alt ni tillidsrepræsentanter. Vi mødtes da alle til fællesmøder og snakkede om forholdene på vore respektive skoler, forberedte kommende møder og lavede forhandlinger om diverse tillæg for lærerne.

Nu, hvor vi er blevet en stor kommune under Kommuneqarfik Sermersooq, er mit arbejde som fællestillidsrepræsentant er blevet noget mere omstændeligt, da jeg skal have kontakt med mange flere tillidsrepræsentanter, spredt i et stort landområde. Arbejdet besværliggøres yderligere af, at en del af dem ikke kan kontaktes via vores fælles netværk attat.gl. Der er, så vidt jeg husker, 18 tillidsrepræsentanter og kontaktpersoner i kommunens byer og bygder. Derfor er det meget ønskværdigt, hvis vi kan have kontakt med dem alle via nettet, hvilket er langt fra tilfældet i dag, da vi ikke kan kontakte mange af dem via vores forum attat.gl, på grund af defekt forbindelse. Af samme grund har jeg fornylig skrevet brev til alle uden for Nuuk om at kontakte mig. En af vore opgaver er jo at forhandle om fastholdelsestillæggene. Da vi er i gang med at forberede os til de første forhandlinger siden

kommunesammenlægningen, er vi meget spændte på at se hvordan de vil gå. Heldigvis er der begyndt at komme ansøgninger, også ude fra de andre byer.

Det er altså jeres opgave som tillidsrepræsentanter at forhandle med forvaltningschefen (skolechefen?) om diverse tillæg for lærerne?

- Ja, det er tillidsrepræsentanternes opgave at forhandle om forskellige tillæg fra den decentrale pulje. Det kan være tillæg for at have særlig kompetence i et eller flere fag, såkaldt rekrutteringstillæg og/eller et særligt tillæg for at bibeholde lærerne i deres stilling (fastholdelsestillæg) og forskellige tillæg for diverse kompetencegivende kurser.

En af mine opgaver som fællestillidsrepræsentant er også at udforme breve til f. eks. vores forvaltning, og sende dem når de andre tillidsfolk har godkendt dem. Som fællestillidsrepræsentanter får vi løn for samme antal timer som almindelige tillidsrepræsentanter. Indtil videre føler jeg heller ikke, jeg arbejder mere end andre tillidsrepræsentanter, men når vi skal til at forhandle for andre uden for Nuuk bliver det ret sikkert mere tidskrævende, da vi må indhente og efterlyse forskellige oplysninger frem og tilbage med ansøgerne og deres tillidsrepræsentanter.

Arbejdet i Samarbejdsudvalgene

- I forbindelse med mit hverv som fællestillidsrepræsentant for IMAK er jeg også medlem af Hovedsamarbejdsudvalget i Kommuneqarfik Sermersooq. Her repræsenteres forskellige hovedorganisationer af deres fællestillidsrepræsentanter og der tages stilling til hvordan arbejdet i samarbejdsudvalgene skal udføres. Hvis vi f. eks. i Samarbejdsudvalget i vores skole vurderer, vi selv ikke kan løse en bestemt opgave, kan vi sende den videre til Hovedsamarbejdsudvalget i Udviklingsforvaltningen. Så er der områdeudvalget. Her sidder repræsentanter fra forskellige institutioner, der har med børn og unge at gøre, f. eks. børneinstitutioner, ungdomsklubber, skoler m.m. Her har vi så også en repræsentant fra IMAK. Som tredje led i organiseringen af samarbejdsudvalgene i

kommunen kommer Samarbejdsudvalgene i de forskellige arbejdspladser. I Samarbejdsudvalget på vores skole sidder eksempelvis skoleinspektøren, tillidsrepræsentanten og repræsentanter for diverse ansatte.

SUF og betydningen af retningslinier

Før et samarbejdsudvalgsmøde holdes der et såkaldt SUF-møde (Samarbejdsudvalgsformøde) for alle lærerne uden skolens ledelse. Her behandles dagsordenspunkterne for det kommende SU-møde og lærernes ønsker om dagsordenspunkter til mødet. Jeg spurgte Fia Kriegel hvilke emner, det kan dreje sig om:

- Ting, som har med lærergerningen at gøre og alt, hvad man oplever i skolen, kan tages op her. Når tingene har været oppe at vende hos skoleinspektøren, kan de tages op til behandling i Samarbejdsudvalget. Hvis man så mener der er grundlag for det, kan der laves særlige retningslinier, som derefter gælder som love alle skal efterleve.

Retningslinier for hvad?

- De kan være for hvad som helst, om at forældre skal henvende sig til lærerne i arbejdstiden for eksempel. Hvad er vores rolle, når vi arbejder som lærere, hvilke ting er vigtige, m.m.? Da der er mange forskellige retningslinier, kan det være lidt krævende for den enkelte at følge med i dem. Retningslinierne har ikke direkte med undervisningen at gøre, men med forholdene for arbejdet som lærer og arbejdsmiljøet i det hele taget.

For eksempel skal også vi som tillidsrepræsentanter være opmærksomme på, at der er grænser for hvad vi kan tage op i forbindelse med vores hverv. At der er forskel på ledelsens og vores opgaver. Hvis der f.eks. er konflikter lærerne i mellem, er det ikke vore opgave at blande os i det, det er ledelsens opgave at tage sig af det. Men hvis en lærer bliver uretfærdigt behandlet af ledelsen eller af forældrene er det vores opgave at tage hånd om det, da det har med arbejdet som lærer at gøre.

Tillidsrepræsentanternes rolle i hverdagen

Lisbeth Frederiksen, IMAK

I det daglige på den enkelte arbejdsplads er det tillidsrepræsentantens pligt, såvel over for sin organisation, som over for institutionen/kommunen, at gøre sit bedste for at fremme og vedligeholde rolige og gode arbejdsforhold. Tilsvarende pligt påhviler ledelsen og dennes repræsentanter.

Tillidsrepræsentanten skal i den forbindelse fungere som talsmand for de medarbejdere, tillidsrepræsentanten er valgt blandt, og kan som sådan over for institutionens ledelse forelægge forslag, henstillinger og klager fra medarbejdere samt optage forhandlinger om lokale spørgsmål.

For at tillidsrepræsentanten skal kunne det, skal ledelsen bl.a. holde tillidsrepræsentanten orienteret ved forestående ansættelser, afskedigelser og andre skridt fra ledelsens side vedrørende de ansattes tjenesteforhold. Tillidsrepræsentanten skal på sin side holde ledelsen orienteret om, hvad der måtte røre sig i medarbejderstaben, hvis dette har betydning for at fremme og vedligeholde rolige og gode arbejdsforhold – med andre ord, et godt arbejdsmiljø.

Tillidsrepræsentanten skal derfor i alle sager være neutral og ikke tage parti, men alene sikre at den enkeltes rettigheder overholdes og at samtaler mv. sker i en ordentlig tone og i respekt for hinandens roller.

Det er derfor også meget vigtigt, at en tillidsrepræsentant aldrig påtager sig en lederrolle – heller ikke selv om ledelsen beder tillidsrepræsentanten herom. Tillidsrepræsentanten kan derfor aldrig være den, der skal tage sig af konflikter mellem 2 kollegaer. Dette er til en hver tid en ledelsesopgave.

Hvis tillidsrepræsentanten indgår i en sådan konflikt, kan tilliden nemt blive brudt mellem tillidsrepræsentanten og nogle af de ansatte. Tillidsrepræsentanten skal derfor først spille en aktiv rolle, hvis konflikten udvikler sig på en måde, hvor ledelsen ser sig nødsaget til at iværksætte sanktioner over for den ene part i en sådan sag. Når tillidsrepræsentanten inddrages sker det alene i forhold til samtaler mv. mellem den enkelte ansatte og ledelsen - ikke med en gruppe ansatte. Dette er meget vigtigt at overholde, idet bestemmelserne i offentlighedssloven ellers kan blive overtrådt, hvis andre ansatte bliver orienteret om en given sanktion over for en enkelt ansat. Sanktioner kan ikke gives kollektivt til en gruppe. Dette betyder ikke, at en tillidsrepræsentant f.eks. ikke kan sige til en kollega: "Det generer mig, at du hele tiden

glemmer din gangvagt, så jeg er alene med alle eleverne og ikke kan varetage tilsynet på en forsvarlig måde". Så længe det er som kollega til kollega, er det i orden.

For at kunne varetage rollen som tillidsrepræsentant, er det nødvendigt, at tillidsrepræsentanten er "klædt på til opgaven". Ansvar for at "klæde" tillidsrepræsentanterne på er dels IMAKs, dels de enkelte tillidsrepræsentanters eget ansvar.

IMAK gennemfører kurser for tillidsrepræsentanterne: Disse kurser tilrettelægges og gennemføres af sekretariatet eller sammen med eksterne instruktører. For at sikre flere resurser til denne kursusvirksomhed, blev IMAKs vedtægter ændret i 2009. Repræsentantskabet besluttede, at der kun skal holdes ordinært repræsentantskabsmøde i ulige år, de dermed frigjorte resurser, såvel økonomiske som personalemæssige, skal i stedet anvendes til øget kursusvirksomhed.

Det var således hensigten, at der skulle have været afholdt kurser for tillidsrepræsentanterne i nye aftaler her i 2010, så snart overenskomstforhandlingerne var overstået. Forhandlingerne skulle have været afsluttet her til 1. april. Imidlertid er forhandlingerne ikke kommet i gang endnu og er foreløbigt udsat til medio 2010 pga. af resurseproblemer i Selvstyrets overenskomstafdeling. Kursusvirksomheden er derfor udsat, indtil der er indgået nye aftaler.

Det er ikke kun aftaler, der holdes kurser i, men også i lovgivning vedrørende f.eks. arbejdsmiljø, sagsbehandling, tjenestemænd, barsel, ferie mv. Desuden afholdes der kurser i samtaleformer, konfliktløsning, tavshedspligt mv.

I mellem kurserne sender IMAK vejledningsmateriale ud til tillidsrepræsentanterne, når der f.eks. kommer ny lovgivning indenfor et område, der har indflydelse på det daglige arbejde og de enkelte ansattes vilkår.

Det er så den enkelte tillidsrepræsentants pligt, at holde sig ajour med de nye regler og hvad der sker af aktuelle ting i samfundet omkring dem.

I den forbindelse kan tillidsrepræsentanterne selvfølgelig søge vejledning i sekretariatet i forhold til enkelte sager og i mere komplicerede sager overdrage dem til sekretariatet. Efter godkendelse i bestyrelsen, kan sekretariatet så beslutte at inddrage organisationens advokat i en given sag.

Tillidsrepræsentanternes kerneopgaver

Erfaringen viser, at et godt samarbejde mellem ledelse og tillidsrepræsentant samt samarbejdsudvalget på en arbejdsplads er det bedste forebyggende middel mod dårligt arbejdsmiljø og mod at forhold vedrørende de enkeltes ansættelsesforhold bliver til egentlige sager.

Gode retningslinier fastsat i samarbejdsudvalget er uden tvivl det vigtigste element, når der skal skabes et godt arbejdsmiljø, dermed er de også et godt ledelsesredskab. Det samme gælder for den lovpligtige arbejdspladsvurdering (APV), hvis den løbende bliver fuldt op, og ikke bare er et stykke papir i en skrivebordsskuffe.

Imidlertid kan sådanne sager ikke helt undgås på trods af godt samarbejde mellem parterne, især når man er på arbejdspladser, hvor mange hensyn skal tages.

På nogle arbejdspladser ses desværre en række sager, som burde kunne have været undgået ved bedre dialog mellem parterne, et velfungerende samarbejdsudvalg og respekt for hinandens roller.

I disse tilfælde bliver tillidsrepræsentanten en central person, idet dennes vigtigste rolle så er at påse, at den/de ansattes rettigheder overholdes. Tillidsrepræsentanten må aldrig tage parti.

Som det fremgår af afsnittet om tillidsrepræsentantens rolle, er det ligeledes vigtigt, at tillidsrepræsentanten ikke påtager sig eller tillægges en lederrolle.

Det er meget forskellige sager, som tillidsrepræsentanterne bliver inddraget i.

Nogle af de mest almindelige forekomne sager drejer som om det psykiske arbejdsmiljø, især samarbejdsproblemer, hviletid - og fridøgnbestemmelser, fysiske arbejdsmiljøforhold som skimmelsvamp og temperaturer i klasselokaler, ændringer i aktivitetsplaner og mødeplaner, time- fagfordeling, overtid, merarbejde for administrationssansatte, ferierejseforhold, mulighed for orlov/forflyttelse, pensionsforhold mv. Dertil kommer de sager, som kan få ansættelsesmæssige konsekvenser for enkelte ansatte, såsom advarsler, fritagelse, bortvisning eller afsked, også kaldet tjenstlige sanktioner.

Heldigvis er de fleste sager af sådan karakter, at de løses lokalt ved dialog, men en del bliver sekretariatet inddraget i enten ved, at sekretariatet vejleder tillidsrepræsentanten eller får sagen overdraget. Hvis det er sager, der drejer sig om afskedigelser, skal sekretariatet i henhold til overenskomsten og tjenstemandsloven inddrages.

Flere og flere af de sager, som sekretariatet inddrages i, handler om det psykiske arbejdsmiljø. Det er samtidig de sager, hvortil det er vanskeligst at finde løsninger, som alle bliver tilfredse med. Når sagerne kommer til IMAKs sekretariat, er kendetegnet for disse sager endvidere oftest, at arbejdsmiljøet på den pågældende arbejdsplads gennem længere perioder har været under pres. Desværre må IMAK i sådanne sager igen og igen understrege, at disse sager kun kan løses lokalt, med mindre det drejer sig om klare overtrædelser af retningslinier, aftaler og/eller lovgivning. IMAK kan alene bidrage med forslag til, hvilke initiativer arbejdsgiveren kan iværksætte for at skabe konstruktiv dialog og fremadrettede løsninger på den enkelte arbejdsplads.

Ændringer af aktivitetsplaner og mødeplaner er andre sager, som IMAK ofte inddrages i. Når IMAK bliver bedt om at se på en sådan sag, må sekretariatet først indhente supplerende oplysninger fra den pågældende skole, da de enkelte skoler fastsætter regler for sådanne ændringer i deres samarbejdsudvalg – eller rettere sagt, skulle have haft fastsat sådanne retningslinier. Oftest viser det sig nemlig, at der på de skoler, hvor sådanne ændringer skaber problemer, ikke er fastsat sådanne retningslinier, på trods af det er et krav i henhold til arbejdstidsaftalen, at der skal udarbejdes sådanne retningslinier på hver eneste skole. Det betyder, at arbejdsgiveren så er bundet af de fastsatte frister i arbejdstidsaftalerne. Dette kan give problemer ved længerevarende sygdom, pludselig fratræden osv. En stor del af disse sager kunne derfor have været undgået, hvis man på de enkelte skoler havde overholdt aftalens bestemmelser om fastsættelse af retningslinier i samarbejdsudvalget.

Om foråret kommer der en del sager omkring ferierejseforhold, ferie på egen regning, orlov, forflyttelse og forhold ved fratræden. Som oftest kan tillidsrepræsentanterne finde svarene i de vejledninger, som IMAK har sendt ud, hvis dette ikke lykkedes kan de til enhver tid hente hjælp i sekretariatet.

En del af de sager, som sekretariatet inddrages i, løses heldigvis via dialog enten direkte mellem IMAK og den pågældende arbejdsgiver eller mellem KANUKOKA og IMAK, og i nogle få tilfælde ved dialog mellem overenskomstens parter dvs. Selvstyret og IMAK. Nogle gange afsluttes sagen ved en mægling, hvor der idømmes bod f.eks. ved en kommunens overtrædelse af en aftale.

Hvis en sag ikke kan løses ved mægling er det næste skridt en tjenestemandssag, hvis det drejer sig om forhold vedrørende tjenestemænd, eller en voldgiftssag, hvis det drejer sig om forhold vedrørende overenskomstansatte. Begge dele er sager, der foregår i retten. Hvis det drejer sig om tilgodehavende løn, kan det ske, at sagen løses ved en retslig inkasso.

Det har indtil nu hørt til sjældenhederne, at en sag ikke har kunnet løses inden, det blev til en tjenestemandssag eller en voldgiftssag. Desværre er der en del sager, der i øjeblikket er på vej til at blive voldgiftssager, det drejer sig hovedsagligt om fortolkning af aftaler og fastsættelse af løn - og ansættelsesvilkår for nye stillinger. Det er aldrig ønskeligt for nogen af parterne, at sager ender i en resursekrævende voldgift eller lignende, derfor er det helt centralt at parterne, med tillidsrepræsentanten som det vigtige led mellem ledelse, kollegaer og IMAK, alle arbejder for dialog og samarbejde. Dermed er tillidsrepræsentantens opgave, i forhold til at deltage i skabelsen af den konstruktive dialog og fremadrettede løsninger, helt central.

Det er derfor også tillidsrepræsentanten som bør være den alle ansatte henvender sig til først, hvis der opstår problemer, som man ikke selv kan løse med lederen.

Sinniisutut inissisimasup ulluinnarni suliassai

Lisbeth Frederiksen, IMAK

Ulluinnarni suliffinni ataasiakkaani sulisut sinni-isaata sulisut kattuffiat tunuliaqutarisani, kiisalu suliffik/kommuni sinniisuuffigisani sinner-lugit sapinngisamik pitsaanerpaamik sulinikkut pissutsit toqqissisimanartuunissaat pitsaasuunissaallu sulissutigissallugit pisussaaffigaa. Pisussaaffillu tamanna aammattaaq aqut-sisunut taakkualu sinniisaannut atuuppoq.

Tamatumunga atatillugu sinniisooq sulisut sinniisuuffigisani sinnerlugit oqaaseqartartussaa-voq, tassa taakkua akornanni qinigaagami, taamaattumillu suliffiup siulersuisuunut siunner-suutini, innersuutini kiisalu sulisut sinnikkami naammagittaalliuutaannik saqqummiussisinaalluni kiisalu sumiiffimmi apeqqutunut tunngatillugu isumaqatigiinniarsinnaalluni.

Sulisut sinniisaat tamakkununga tunngatillugu naammaginatutullu sullissisinnassappat ilaa-tigut suliffimmi aqutsisut sulisut sinniisaat atorfinitsisinissanut soraarsitsinissanullu tunngasu-nik taamatullu pisussanut aallanut aqutsisut sulisut sulinerinut tunngasutigit aalajangiilersinatik paasissutissanik pilersortussaavaat. Sulisut sinniisaata sullivimmi aqutsisuusut sulisut akornanni susoqarnerooq pillugu paasissu-tissannik pilersortussaavai, tassa sullivimmi sulinerup pitsaasuunissaa toqqissisimanartuunis-saanullu tamakkua iluaqutaassappata – allatut oqaatigalugu sullivimmi avatangiisit pitsaasuus-sappata.

Taamaattumik sulisut sinniisaat suliassani suliarineq-artuni tamani arlaannaannilluunniit iller-suissanngilaq, kiisalu illersuinerimik ersersitsissanani il.il., matumanili pineqartut pisinnaati-taaffii malinneqarnerisut qulakkiissallugu taamatuullu illuatungeriit naapinneranni perorsarsimasumik ataqpeqatigiinnermillu tunngavilimmik pissusilersortoqarnerooq qulakkiissallugu.

Taamaammallu sulisut sinniisaata sinniisuutilluni qaqugukkulluunniit aqutsisutut sulilinngin-nissaa pingaaruteqarlunnarpoq – tassa suliffiup aqutsisuunut sulisut sinniisaannik taamatut su-lilernissaanik neqerooruteqarlupataluunniit. Tassami sulisut sinniisaat qaqugukkulluunniit tassaalersinnaanngimmat suleqatit naligisat marluk akornanni aaqqiagiinngissutiniq suliaqaler-tussaasoq. Tamannami suliassaq tamatigoruinnaq tassaavoq suliffimmi aqutsisut suliassaat.

Sulisut sinniisaat aaqqiagiinnginnermut taamaattumut inissikkaluarpasut sulisut sinniisaata sulisut ilaannit tatigineqarnera innarleneqassaq. Sulisut sinniisaat aatsaat ersittumik qanoq iliuuseqalissaaq illuatungeriit akornanni aaqqiagiinnginnermut imatut isikkoqalerpat allaat sulif-fimmi

aqutsisut arlaatigut aaqqiagiinnginnermi illuatungerisamat kinguneqartitsinissaaq aqqu-tissatuannngortutut avaqqussinnaajun-naarsoripassuk. Sulisut sinniisaat illuatungeriit aaqqiagiinngissuteqarnerannut akuliunneqassappat taamaallaat tamanna pisinnaavoq illuatungeriit, tassa sulisut aqut-sisullu akunnerminni oqaloqatigiinneranni – imaanngitsoq suleqatigiit arlaqartut ataatsimoorneranni. Tamatuma maleqqissaarneqarnissaa pingaaruteqarlunnarpoq, tassami sulisut ataatsimut kinguneqartitsineq aalajangersimasooq sulisutut allanut tusarlunneqarpat Pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi aalajangersakkat unioqqutinneqarsinnaammata. Kinguneqartitsineq suleqatigiinnut arlaqartunut assigiimmik kinguneqartitsisutaasinnaan-ngilaq.

Kisiannili imaanngilaq sulisut sinniisaat soorlu assersuutigalugu suleqatiminut imatut oqar-sinnaassanngitsoq: "Anitsiarfinni nakkutilleeqataanissat puigortuaannarakku iluarinngilara, tassami uanga kisimiillunga atuartut tamaasa nakkutigisariaqartarakkit, nakkutilliineralu kisi-miinnera pissutigalugu naammaginatut ingerlassinnaasarnagu". Tassami suleqatigiilluni naligiilluni pineq ajoquteqanngilaq.

Sulisut sinniisaattut sulineq naammaginatut ingerlaneqassappat, sulisut sinniisaat "suli-nissamat piukkunnarsarsimasariaqarpoq". Sulisullu sinniisaannik "piukkunnarsaanissamat" akisussaasut tassa ilaatigut IMAK aammalu sulisut sinniisaat ataatsiakkaat nammineerlutik,

namminnerlu akisussaaffigalugu.

IMAK-ip sulisut sinniisaannik pikkorissaaneq ingerlatta-rpaa: Pikkorissaanerit tamakkua allat-toqarfimmit pia-reersarneqarlutillu ingerlanneqartarput avataaneersunillu pikkorissaasunik su-leqateqartarlutik. Pikkorissaanerillu taamaattut annertusarniarlugit IMAK-ip malittarisassai 2009-mi allanngortinneqarput. Tassami sinniisut aallarti-tat aalajangiuppaat sinniisut aallartitat ukiut allortarlugit ileqquusumik ataatsimiittalissasut, taamaaliornikkut nukiit annertunerusut periarfissinneqarput, tassa aningaasatigut sulisoqarnikkullu, taakkualu pikkorissaanernik i-nger-latsinernut atorneqartalissapput.

Tamatumanimi siunertarineqarpoq ukioq manna, tassa 2010-mi isumaqatigiissutit nutaat pillu-git sinniisut aallarti-tat isumaqatigiinniarnertit naammassineqarnerisa kingu-ninngua ataatsimiis-sasut. Isumaqatigiinniarnertit 1. april naammassineqareersimasussaagaluarput, kisiannili isu-ma-qatigiinniarnertit sulii aallartinngillat maannakkuugal-lartorli 2010-p qiteqqunneranut kinguar-tinneqarallarlutik, tassa Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiinniarnertit immikkoortor-taani sulisunik amigaateqarneq pissu-tigalugu. Taamaattumillu pikkorissaanermik suliaqarneq nutaamik isumaqatigiinniarnertup naammassineqarnis-saata tungaanut uninngatinneqarallarpog.

Imaanngilaq isumaqatigiissutit kisimik pikkorissaatigineq-artartut, aammattaarli inatsisinut tun-ngasut, soorlu assersuutigalugu sullivimmi avatangiisinut tunngasutigut, sulias-sanik ataasiak-kaanik suliarinninnernut tunngasutigut, atorfilinnut tunngasutigut, erninermi sulinngiffeqarner-mut tunngasutigut, sulinngiffeqarnermut tunngasutigut allan-ullu tunngasutigut inatsisit pikko-rissaassutigineqartarput. Tamakkua saniatigut oqaloqatiginneriaatsinut tunngasut, aaqqiagiin-ngissuteqarnermik qaangiisitsiarnernut tunngasut, nipangiussinissanut tunngassut allallu pikko-rissaassutigineqartarput.

Pikkorissaanerit akornisigut IMAK-ip sulisut sinniisaannut ilitersuutit assigiinngitsunik nassiussuineq suliarisarpaa, soorlu assersuutigalugu pineqartut iluanni inatsisinik nutaanik pi-lersitsisoqartillugu, taakkualu sulisut ataa-siakkaat ulluinnarni sulinerannut atugaannullu sun-niute-qassagaangata taamaaliortarluni.

Taamaattumillu sulisut sinniisaasa ataasiakkaat pisa-saaffigaat maleruagassat takkussortut kiisalu inuiaqatigi-inni avatangiisaasuni maannakkorpiag susoqarnersoq malinnaavigissallugit.

Tamatumunnga atatillugu sulisut sinniisaat soorunalimi sulianut ataasiakaanut tunngatillugu allattoqarfimmut siunnersoqqulluni saaffiginnissinnaavoq, kiisalu sulias-sat pisariunerusut allattoqarfimmut suliasanngortissinnaal-lugit. Siulersuisullu akuersissuteqarnerat tunngavigalugu kattuffiup inatsisilerituaa suliasanut aalajangersimasunut ilanngutissallugu allattoqarfik aalajangersinnaavoq.

Sulisut sinniisaata suliasai pingaarnertit

Misilittakkat takutippaat aqusitsut taamatullu sinniisut, taamatullu suliffeqarfimmi suleqati-giinnermut ataatsimiititap akornanni suleqatigiinneq ajunngitsoq tassaa-soq suliffeqarfiup iluani suleqatigiit akornanni pissutsit

ajortinnissaannik pinaveersaartitsisartog kiisalu sulisut a-taasiakkaat atorfinitsinneqarnerinut tunngasut sulias-sanngornissaannik pinngitsoortitsisarluni.

Suleqatigiinnermi malittarisassat pitsaasut suleqatigiin-nermi ataatsimiititami suliarineqartar-put tamannalu qularutissaanngitsumik suliffiup suliffikkuminartuun-eranut pingaaruteqarlui-narpoq, tamannalu aqutsisut aqutsinermi sakkutut pitsaasutut atortarpaat. Aamma taamaap-poq inatsisit malillugit sullivimmik pinngitsoorani nalilersuinnermi (APV), tamannalu ingerlaa-vartumik malin-neqartussaavoq, tassa nalileeriarluni naliliineq allaffiup amusartuanut toqqor-neqaannassanani.

Taamaakkaluartorli illuatungeriit qanorluunniit suleqatigi-illuartigilualarpata sulias-sat taa-maattut pinngitsuun-neqarsinnaanngillat, pingaartumik suliffinni assigiinngit-sorpasuartigut eqqarsaatigisassaqaarfiusuni.

Suliffeqarfiit ilaanni ajoraluartumik sulias-sat arlaqartut suliasanngorsimapput, tamannali pin-ngitsoorneqarsin-naagaluarpoq, tassa illuatungeriit oqaloqatigiinnermik pit-saanagerusumik aallar-titsisimagaluarpata, suleqatigiinnermi ataatsimiititaq ingerlalluarsimagaluarpat illuatungeriillu inissisimanermi imminnut ataqqinerusimagaluarpata. Pisuni taamaattuni sulisut sinniisaat pingaarutilerujus-suarmik inissittarpoq, taassumalu sulias-sa pingaarn-erpaaq tassaavoq sulisut/ sulisup pisinnaatitaaffii malinneqarnerisut nakkutigissallugu. Sulisut sinniisaat illuatungeriit arlaannik illersuinnngisaannassaaq. Sulisut sinniisaata suliasaanni allaqqasut immikkoortut i-laanni allaqqavoq aammattaag pingaaruteqartoq sulisut sinniis-saat aqutsisut ilaattut suliaqas-sanani suliakkerneqas-sanngitsoq.

Sulisut sinnisaata sulias-sat ilanngutitinneqarfigisartagai assigiinngitsorpasuu-pput.

Suliat ilanngutitinneqarfigisartagai nalinginnaanerpaat tassaapput suliffeqarfinni illuatungeriit inuttut pissutsi-tigut suliffimmi avatangiisit, pingaartumik suleqatigiinnermi ajornartorsiutit, pif-fissaq qasuersaarfik – kiisalu ullut sulinngiffiit pillugit aalajangersakkat, suliffimmi illutani a-vatangiisitigut pissutsit, pingaartumik illutani, meeqqat atuarmi atuarnut initaasa qianarne-ri kiisalu oqut, sulias-satigut ataatsimiinnissatigullu pilersaarutitigut al-lannguinnerit, tiimit a-tuartitsiviusussatigut allannguinnerit, qaangiuttoornertigut, allaffimmi sulisut qaangiuttoorneri-sigut allannguinnerit, sulinngiffeqarnermi angalanerit, sulinngiffeqarnissamut periarfissat/ nuunnerit, sor-aarnerussutisianut tunngasut il. il. Tamakkua saniatigut sulias-sat sulisunut ataa-siakkaanut atorfeqartitaanikkut kinguneqartussat, soorlu assersuutigalugu mianerso-qqusiner-nik tunniussinerit, suliuunaarsitaagallanerit, suliffimmit anisitaaneerit, soraarsitaanerit, tassa sulinermi kinguneqartitsiviusunik taaneqartartut.

Qujanartumillu suliat taamaattut amerlanertigut suliffiup iluani oqaloqatigiinnikkut aaqqiivigi-neqartarput, kisiannili ilaatigut allattoqarfik akuliutitinneqartarpoq, tassa sulisut sinniisaannik siunnersuinnikkut imaluunniit sulias-sap tiguerneratigut. Soraarsitsinnermut tunngasunik sulias-sa-teqartoqassappat isumaqatigiinniarnermi isumaqatigiis-sutit tunngavigalugit kiisalu tjeneste-mandit pillugit inatsit tunngavigalugu suliamik allattoqarfik ilanngutitinneqas-saaq.

Suliassani taamaattuni amerliartuinnartuni allattoqarfiup ilanngutitinneqarfiini suliareneqartartut tassaanerupput suliffeqarfinni inuttut pissutsit. Kiisalu suliassat kikkut tarmarmik naamma-gisinnaasaannik iluarsiiqqiuminaatsut. Suliassat IMAK-ip allattoqarfianut apuuttartut tassa-gajuttarput suliffimmi suliassanngortitsiviusumi avatangiisitigut pissutsinut tunngasut, pissutsillu suliassanngortinneqarput sullivimmi piffissami sivilisunerusumi ingerlasuusarlutik. Ajo-raluartumik IMAK suliassani taamaattuni uteqqiasuurtumik erseqqissaa-tigisarpaa suliassat taa-maattut taamaallaat sulliviup iluani sulisullu akornanni aqqiivigineqarsinnaasut, tassa male-ruagassanik, isumaqatigiissutinik kiisalu/imaluunniit inatsisinik erseqqilluinnartumik unioq-qutitsinerunngip-pata. Taamaallaat IMAK-ip ikiututisinnasaa tassaavoq sulisitsisup oqaloqa-tigiinneq pitsaasoq kiisalu siunissami suliffimmi iluarsiiqutissanik pilersitsinissamik siunner-suuteqarneq.

Suliassanut pilersaarutinik kiisalu ataatsimiinnissamut pilersaarutinik allanillu allannguinerit IMAK-ip akulerutitinneqarfigisartagai. IMAK suliassamik taamaattumik misis-sueqqullugu qinnuvigineqaraangat allattoqarfik atuarmut pineqartumut paasissutissanik suliamut tun-ngasunik allanik pissarsiniartarpoq, tassami atuarmiit ataasiakkaat suleqatigiinnermut ataatsi-miititaq aqqutigalugu al-lannguinerit taamaattunut malittarisassat aalajangersar-tarmatigit – imaluunniit oqaatigilluaannarlugu maleruagassanik aala-jangersaareersimasussaagaluarput. Tassami atuarfinni allannguinerit taamaattut ajornartorsiutinik taamaattunik pilersitsisoqaraangat paasinarsisarmat atuarfinni taakku-nani malittarisassanik taamaattuunik aalajangersaaso-qarsimanngitsoq, naak sulinerup piffissalersorneqarn-ernut isumatigiissusiornermi piumasaqaataasaraluartoq atuarmiit tamarmik maleruagassanik taamaattunik pilersitsisoqassasoq. Tassa imaappoq sulisitsisup sulineri piffissaliussatut isumaqatigiissutaasuni piffissaliussatut aalajangersakkat pinngitsoorani malittussaavai. Tama-kkualu sivilisunerusumik napparsimasoqartillugu, sor-aariaaartoqartillugu assigisaanilluunniit pisoqartillugu ajornartorsiutinik pilersitsisarput. Suliassat tamakkua ilarpasui pinngitsoorneqarsimasinnaagaluarput atuarmiit ataasiakkaat suleqatigiinnermi ataatsimiititaliatik aqquti-galugit isumaqatigiissutini piumasarineqartut malillugit maleruagassanik aalajangersaasimagaluarpata.

Upernaakkut sulinnigiffeqarnermut atatillugu angalanissa-nut tunngatillugu apeqqutit, nammi-neq akilerlugu su-liffinngernernut tunngatillugu apeqqutit, sulinnigiffeqarnis-sanut tunngatillugu apeqqutit, nuunnissanut tunngatillugu apeqqutit takkuttarput. Amerlanertigut sulisut sinniisaa-ta ilitserisutut IMAK nassiussuunniikuusaani akissutissat nassarisinnaavaat, tamannali i-luatsinngippat sooru-nalimi qaqugukkulluunniit allattoqarfik ikiortiserineqarsin-naavoq.

Suliassat ilaanni allattoqarfiup akuliutitinneqarfigisaani qujanartumik IMAK-ip sulisitsisullu akornanni imaluunniit IMAK-ip KANUKOKA-llu akornanni oqaloqatigiinnertigut ajornartor-siutit qaangerneqartarput, akuttugaluartu-tigullu isumaqatigiinniartartut, tassalu Namminersor-lutik

Oqartussat kiisalu IMAK-ip akornanni oqaloqatigiinnikkut qaangerneqartarlutik. Kiisalu ilaatigut suliassat ilaat isumaqatigiisitsiniarnikkut aalajangiiffigineqartarput, tamakkunanilu a-kiliisitsineq atorneqartarpoq, soorlu assersuutigalugu kommunip isumaqatigiissutinik unioqqu-titsinerani.

Suliassaq isumaqatigiisitsiniarnikkut aqqiivigineqarsinnaanngikkaangat periusissaq tulleg tas-saasarpoq atorfillittut suliassanngortitsineq, tassa tamatumani atorfillit tjenestemandit pine-qarpata, imaluunniit sulisoq pineq-artoq isumaqatigiissutit tunngavigalugit atorfinitsitaasi-map-pat isumaqatigiisitsiniarneq voldgift aqqutigalugu. Taakkualu suliareneqarneri tamarmik eqqartuussivimmi ingerlanneqartarput. Matumani aningaasarsiasatut pissarsiasat pineqarpata eqqartuussiviup aalajangigaanik akiliisitsinikkut pissarsiasat tiguneqassapput.

Manna tikillugu suliassatut qaqutigoortutut taasinnaasarp-ut tassa suliassaq aqqiivigineqarsinnaanani tjeneste-manditut atorfilik pillugu suliassatut voldgiftsagitulluunniit eqqartuussivimmi suliareneqaleraangat. Ajornartumik maannakkut suliassat arlaqartut voldgiftsagitut suliarene-qartussaapput, taakkunanilu amerlanerit tassaapput isumaqatigiissutaasimasut pillugit qanoq paasineqas-sanersut pillugit nassuiaanissat kiisalu aningaasarsianut atorfinnilu nutaani atorfi-nitsitaanermut tunngasut. Il-luatungeriit arlaannaataluunniit voldgiftimut assigisaan-ulluunniit pisarioqisumut suliassanngortitsinissaat kis-saatigisaanngilaat, taamaattumillu sulisut sinnii-saattut inissisimasooq pingaaruteqarlunartumik inissisimasar-poq, tassa aqutsisut, suleqatit IMAK-illut akornanni ataqatigiisitsisutut pingaarutillit inissimasooq, tassami kikkut tamarmik oqaloqatigiinnissaq suleqatigiinnissarlukis-saatigaat. Taamaattumillu sulisut sinniisaata sulias-saraa oqaloqatigiinnermik inerititaqarfiusumik pilersitsinermi suleqataassalluni, siunissamullu isigisunik aqqqissutis-sanik pilersitsinissami qitiusumik inissisimalluni.

Tamaammallu sulisut sinniisaat tassaasariaqarpoq sulisut tamarmik ajornartorsiutinik ataasiak-kaat kiisalu aqutsisut suleqatigalugit qaangersinaanngisaminnik pilersaqartil-lugu siullerpaallu-gu saaffigisassaat.

Lærerne skriger efter faglig udvikling

Sivso Dorf, formand, IMAK

Næsten 90 % af lærerne ønsker sig faglig udvikling. Næsten samtlige lærere i Grønland – 87 procent – siger, de har behov for faglig udvikling i et eller flere fag, de underviser i. Heraf giver de 21 procent udtryk for ønske om faglig udvikling i ét fag, mens 66 procent føler, de har brug for det i flere fag. Det viser en ny undersøgelse, som IMAK har foretaget blandt 398 medlemmer. Den viser samtidig, at godt halvdelen af lærerne ikke har linjefag i halvdelen af de fag, de underviser i.

I henhold til Landstingsforordning om folkeskolen har man på yngstetrinnet behov for viden om og kendskab til 11 fag, 12 fag i mellemtrinnet og 15 fag i ældstetrinnet. For det kommende skoleår, dvs. for skoleåret 2010/2011, tilbyder Institut for Læring følgende fagrettede kurser til den grønlandske folkeskole:

Lokale valg:

Kunst og arkitektur

Idræt, - inspiration til leg og motorik

Håndværk og design

Idræt – motion, oplevelse og naturen

For filosofi og religion:

Etik, Skabelse og Syndefald i forskellige kulturer. Må man tegne Gud?

Filosofi for børn – en "nøgle" for livet

Filosofi for børn

Matematik:

Matematik for yngstetrinnet

Matematik for ældstetrinnet

Andre fag:

Engelsk undervisning på mellemtrinnet

Generel efteruddannelse i fysik/kemi på ældstetrinnet

Grønlandske fortællinger set i lyset af andre kulturers fortællinger

Dette er det udbud af fagrettede kurser fra Institut for Læring til den grønlandske folkeskole. Den viser, at bredden er meget smal og langt fra nok til at efterleve lærernes ambitioner om faglig udvikling.

Vi ønsker, at Institut for Læring, ligesom lærerne, skal have større ambitioner, for at være med til at løfte kvaliteten i den grønlandske folkeskole.

Ilinniartitsisut atuartitsissutini pikkorissarnissamik pisariaqartitsinertik suaarutigaa

Sivso Dorf, Siulittarsoq, IMAK

Ilinniartitsisut 90-itingajaasa atuartitsissutini pikkorissarnissartik kissaatigaa.

Nunatsinni ilinniartitsisut tamangajammik – tassa 87 procentiisa - oqaatigaa atuartitsissummi atuartitsissutigisaminni ataatsimi arlalinniluunniit ineriartornissamik pisariaqartitsillutik. Taakkunanga 21 procentiisa nalunaarutigaa atuartitsissummi ataatsimi ineriartoqqinnissamik pisariaqartitsillutik, 66 procentiisalu oqaatigalugu atuartitsissutini arlalinni ineriartoqqinnissamik pisariaqartitsillutik. Tamanna IMAKip ilaasortami 398-iusut akornanni nutaasumi misissuittisinerani ersepoq. Misissuittisinerullu aamma takutippaa ilinniartitsisut atuartitsivigisaminni affaat sinnilinni immikkut ilinniagaqarfiginngisaminni (liniefageqarfiginngisaminni) atuartitsisinneqartartut. Atuarfik pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nukarlerni atuartitsiviit sammisassallu aqqanillit ilisimasaqarfiginissaat pisariaqartinneqarpoq, akullerni atuartitsivinni 12-iusuni kiisalu angajullerni atuartitsivinni 15-iusuni.

Ukiumut atuarfiusussamatulliutut, tassa 2010/2011-mut Ilinniarnermik Ilisimatusarfiup nunatsinni meeqqat atuarfiannut uku pikkorissarfissatut neqeroorutigai.

Sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassat:

eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq

timersorneq – pinnguarnermut timillu atornissaanut isumassarsiorfissat

assassorneq ilusilersuinerlu

Timersorneq – qasujaallisarneq, misigisaqarneq pinngortitarlu

Upperisalerineq isumalioqqissaarnerlu:

Ileqqurissaarneq, Nunarsuuo pinngortitaara piunee-runneqarneralu inuiaqatigiinni assigiinngitsuni. Guuti titartarneqarsinnaava?

Meeqqanut isumalioqqissaarneq – inuunermut "matuersaat"

Meeqqanut isumalioqqissaarneq

Matematikki:

Minnernut matematikki

Annernut matamatikki

Atuartsiviit allat:

Akullerni tuluttut atuartsineq

Fysik/Kemimi tamatigoortumik pikkorissaqqinneq

Kalaallit oqaluttuaat allamiutut kulturillit oqaluttuaat

tunuliaqutaralugit takullugit

Qulaani taaneqartut tassaapput Ilinniarnermik Ilisimatusarfiup Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiannut atuartitsissutini pikkorissarnissamat neqeroorutigisaat. Atuartitsissutit neqeroorutigineqartut ikitsuarannguupput ilinniartitsisullu atuartitsissutini angusaqarusunneranni piumasaqaataannut naammassinninnatik.

Kissaatigaarput Ilinniarnermut Ilisimatusarfik, ilinniartitsisutulli annerusumik anguniagassalertariaqartoq, Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfianni pitsaassutsimik kivitseqataanissaq anguniarlugu.

Grønland ind med modernismen

Hvad pokker lave dirigenten, når han ikke dirigerer repræsentantskabsmøderne i IMAK? Et godt spørgsmål, som vi har stillet til Mikkel Michelsen. "Jeg har i snart 2 år været leder af en specialskole, hvor vi har 25 elever, der enten er voldsomt angrebet af ADHD eller som har svære socio-emotionelle problemer. Jeg har 17 dygtige medarbejdere som hjælper med at gøre tilværelsen så god som mulig for ungerne og deres forældre"

Mikkel er lige fyldt 58 år, og har beskæftiget sig med mange ting. En far, der var kaptajn i Kongelige Grønlandske Handel, et job som dæksdreng også i grønlandsfarten, uddannet som lærer i 1975, ansat i Sundved kommune indtil han i 1984 blev valgt til Danmarks Lærerforenings hovedstyrelse, og fra 1986 kontaktperson mellem Grønlands Lærerforening og senere IMAK og Danmarks Lærerforening.

"Jeg fik jo nærmest Grønland ind med modernismen, måske er det derfor, at jeg hver morgen åbner for computeren og læser Sermitsiaq" siger Mikkel. "Der er sket ufatteligt meget i Grønland de sidste 40 år, mest positive ting, men medajlen har sandelig også en bagside, det er lysende klart, at mange i Grønland har haft svært ved at takle de store forandringer" fortsætter han.

I 1999 blev Mikkel ansat i Danmarks Lærerforenings sekretariat, som uddannelseskonsulent, men tilknytningen til Grønland fortsatte, idet IMAK anmodede DLF om lov til at trække på Mikkel, som dirigent ved det årlige repræsentantskabsmøde. I 2001 blev Mikkel alvorligt syg og han valgte derfor at vende tilbage til lærergerningen i Sønderjylland, men han fortsatte med at dirigere IMAK's repræsentantskabsmøder.

"Jeg har heldigvis stadig kontakt til Danmarks Lærerforening, bliver brugt som dirigent i lærerkredse og afholder også af og til kurser. Det mest spændende er dog at kunne realisere de ting, som jeg har holdt kurser i, nemlig inddragelse af tillidsrepræsentanten, som en, der tager del i skolens ledelse, og det lykkes sgu rigtig godt" slutter Mikkel.

Den sparsomme fritid bliver brugt på politisk arbejde. Mikkel er på 4 år medlem af socialdemokratiet ledelse på landsplan. Skal der rigtig slappes af foregår det i en lille spansk by syd for Malaga, hvor han og kæreste regner med at slå sig ned og nyde pensionisttilværelsen, når den tid kommer

Milullungali Kalaallit Nunaannut atavunga.

Ataatsimiinnermi aqutsisoq IMAK-imi sinniisut ataatsimiinnerini aqutsisutut sulinnigikkaanga-mi taava sulersarpa? Apeqquitsialak tamanna Mikkel Michelsen-imut apeqqutigaauput. "Ukiuni marlunggulersuni immikkut ittumik atuarfimmi pisortatut sulivunga, atuarfillu 25-inik atuartoqarpoq, taakkualu ilaat ADHD-mik sakkortuumik innarluteqarput, imaluunniit an-nertuumik socio-emotionelle ajornartorsiuteqarlutik. Atuarfimmi pikkorisunik 17-inik su-leqateqarpunga, taakkualu ikiortigalugit atuartuutitta taakkualu angajoqqaavisa sapinngisamik ajunnginnerpaamik atugaqarnissaat sulissutigaauput".

Mikkeli 58-inik ukioqaleqqammerpoq, assigiingitsorpas-suarnillu suliaqarsimalluni. Angutaa Kongelige Grølandske Handelskassen umiarsuarmi naalagaasimavoq, Kalaallit Nunaannut umiar-suakkut angallannerni umiarsuup qaavani nukappiaraataasimavoq, 1975-imi ilinniartitsisunngorsimalluni, 1984-illu tungaanut Sundeved kommunemi ilinniartitsisusimallu ukioq taanna Danmarks Lærereforeningimi suliuersuisuunernut qinigaanerni tungaanut, kiisalu 1986-imiit Grønlands Lærereforeningip kingusinnerusukkut IMAK-inngortup kiisalu Danmarks Lærereforeningip akornanni attaveqaataasimalluni.

"Milullungali Kalaallit Nunaannut attuumassuteqalersimavunga. Immaqamiuna taamaariamat ullaat tamaasa qarasaasiaq ammaraangakku Sermitsiaq atuaggaartariga" taama oqarpoq Mikkel. "Ukiulli kingulliit 40-t ingerlanerini Kalaallit Nunaanni sorpassuarnik pisoqarnikuuvoq, qujanartumilli ajunngitsut amerlanerullutik, aammattaarli

ajortunik takusassaqarpoq, ma-lunnarporlu Kalaallit Nunaani inuppasuit allannguinerit taama annertutigisut ajornartorsiuter-passuarnik nalaataqarfigisimagaat" oqalunnini ingerlateqqippaa.

1999-imi Mikkel Danmarks Lærereforeningimi allattoqarfimmi atorfinippoq, tassa ilinniartitaa-nerni siunnersortitut, taamaakkaluartorlu Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnera ingerlaan-narpoq, tassami IMAK-ip Danmarks Lærereforening qinnuigisimammagu IMAK sulisut sin-niisaasa ukiumoortumik ataatsimeersuartsinerini Mikkel ataatsimeersuarnerni aqutsisutut a-tortalerusullugu. 2001-imi Mikkel napparsimasorujusuanngorsimavoq, taamaattumillu Søndersønderjyllandimi ilinniartitsisutut sulinerit uteqqinnissani kissaatigisimallugu, taamaakkaluartorlu IMAK-ip sulisut sinniisaasa aallartitaasa ataatsimeersuarnerni aqutsisutut suliaqarnini ingerlatiinnarlugu.

"Qujanartumilli Danmarks Lærereforeningimik attaveqarnera suli ingerlappara, ilinniartitsisullu ataatsimiittarnerini assigiingitsuni aqutsisutut suli atorineqartarlunga kiisalu ilaatigooriarluna pikkorissaanernik ingerlatsisarpunga. Pissanganarnerpaajusutulli isigisakka tassapput pikkorissaanerit ingerlatakkama piviusunik kinguneqartinneqartarnerat, tassa sulisut sinniisaasa atuarfinni aqutsisut ilaattut ilaatinneqartarleneri, tamannalu manna tikillugu iluatsilluarsima-sutut isigaara" Mikkel naggasiivoq.

Fra papkasse til nytænkende design og lidt om en omvandrende skulptur!!

Jane Svendsen, VVE

Formål med linjen

Kunst og Design er et af de tre linjefag på Villads Villadsenip Efterskolia i Qasigianniguit.

At skabe, forme og designe har altid fulgt mennesket – også i den grønlandske kultur har det været af afgørende betydning at et redskab har fungeret efter hensigten, samtidig med at det har været smukt at se på.

Når de unge på efterskolen i Qasigianniguit arbejder med design, handler det således om at lade de unges rødder i form af traditionelt grønlandsk design møde design fra resten af verden.

Ideudvikling og produktudvikling er derfor sat højt på dagsordenen. Det gælder om at afprøve ideer og lære mange forskellige processer og teknikker for derigennem at udvikle sit eget koncept og sin egen stil.

Set i et uddannelses- og erhvervsmæssigt perspektiv betyder det, at de unge lærer nye sider af sig selv at kende, de arbejder med at finde ud af hvad netop de kan lide, de arbejder med at træffe designmæssige valg – og måske finder de ud af, at de netop har det mod og de evner, der skal til for at blive designer eller kunstner. At blive undervist på kunst og designlinjen på efterskolen kan blive et springbræt til en uddannelse indenfor grafisk-design, tekstildesign, arkitektur og kunst, men arbejdet på linjen kan også give de unge appetit på pædagog- og lærerseminariet.

Et øjenåbnerforløb med en papkasse..

For eleverne på Villads Villadsenip Efterskolia har det på mange måder været en øjenåbner at man kan arbejde med kunst og design på så seriøst et plan og i så mange timer, som man gør på efterskolen. Det er ikke alle dele af faget, der behøver at koste mange penge, det handler om at arbejde med at få ideer og udføre dem ligegyldigt hvilket materiale man arbejder med.

I intro forløbet på kunst- og designlinjen startede hver af de 26 elever med en hel almindelig kedelig papkasse.

"Hvad skal vi med den", spurgte mange af eleverne.

Første del af opgaven gik ud på at eleverne skulle lave et personligt tableau hvor de fremviste nogle af de ting, der fortæller hvem de er som person.

De fandt 5 betydningsfulde ting på deres værelse, puttede dem i kassen og derefter præsenterede de sig for hinanden ved at fortælle om tingene. Hver ting rummer netop et designmæssigt valg og der er en grund til at nogle elever bedre kan lide én farve end en anden.

Derefter skulle en af disse ting tegnes på en af kassens sider, og det var lige fra mobiltelefoner til farverige strømper som blev tegnet. De følgende sider på kassen fik forskellige designs og farver.

En omvandrende skulptur

De 27 elever fra linje tog derefter deres papkasse med på "bytur". Undervejs byggede de skulpturer af kasserne. Ideen var at opleve hvordan en skulptur kan forandre byrummet og ligeså hvordan en skulptur opleves forskelligt alt efter i hvilken sammenhæng den stilles op.

Eleverne tog stilling til elementer som farver, højde, form og motiv i deres valg af skulptursted. Den omvandrende skulptur kom på besøg ved bl.a. Pilersuisoq, ved den høje væg ved forsamlingshuset midt i byen, inde på telepost og ikke mindst valgte eleverne at lade deres nye skulptur gå i dialog med den allerede eksisterende skulptur af en fanger. Skulpturen af fangeren er opstillet som en hyldelse til Villads Villadsen og eleverne valgte at skulpturen skulle have en ny baggrund i form af deres skulptur.

Nyt og gammelt blev således forenet, de unge mødte den forfatter som skolen er opkaldt efter på en helt anden måde end forventet.

En flot afslutning på introforløbet som netop kom til at afspejle et af formålene på kunst og designlinjen. De unge skal kende deres rødder og med afsæt i dem, skal de have lyst til og have redskaberne til at kunne skabe nye designs og ny kunst, som kan gå i dialog med det grønlandske samfund.

Foto: VVE

Karsimit pap-iusumiit ilusilersuinnermut nutaanik eqqarsaateqalersitsisumut kii-salu eqqumiitsuliamut ingerlaartinneqartumut!!

Jane Svendsen, VVE

Ilusiliinerup siunertaa

Eqqumiitsuliorneq ilusilersuinnerlu tassaavoq Villads Villadsenip Efterskoliani Qasigiannguaniit-tumi ilinniarneqarsinnaasut linjefaginik taaneqartartut pingasusut ilaat.

Pilersitsisarnerup ilusilersuisarnerullu inuk malittarisuaanarsimavaat – aammattaaq kalaallit kultu-rianni sakkugineqartut siunertarineqartut atorsinnaasuunissaat aalajangiisuulluinnartumik pingaa-ruteqarsimalluni isigalugit kusarnartuunissaat pingaaruteqarsimalluni.

Qasigiannguani efterskolimi inuusuttut ilusilersuinnermik suliaqaraangata ilusilersuinnerit tassaapput inuusuttut nagguitik aallaavigalugit, tassa kalaallit namminneerlutik qangaaniilli ilusilersuisarnerat aallaavigalugu taavalu Nunarsuup sinnerani ilusilersuisarneq ilaatillugit sulisarpur. Tamaattumillu isumassarsianik ineriartortitsineq kiisalu pilersitanik ineriartortitsineq sulinnermi pi-ngaaruteqartut inissinneqartarput. Tassa isumassarsiat misiligarneqartarput kiisalu pilersitsiar-tuaarnerit assigiinngitsorpassuit teknikkimullu tunngasut ilinniarneqartarput, taamaaliornikkut inuit ataasiakkaat namminneq periusissartik ineritsikkiaartorsinnaavaat namminerlu pilersitamut ilusisat ineritsikkiaartorneqartarlutik.

Ilinniartitaanerup inuutissarsiornerullu isaannit isigalugu tamanna isumaqarpoq, inuusuttut namminneq qanoq piginnaaneqartigisinnaanertik ilikkiaartortarpaat, tassa nammineq nuannarisanik sulia-qarnikkut ilusissanik toqqaanissamut pikkorissiaartortarput – taamaaliornikkummi inuusuttut siunis-sami ilusilersuisartutut eqqumiitsuliorutulluunniit piginnaaneqarnerlutik sapiissuseqarnerlutilluun-niit paasiartorsinnaavaat. Efterskolimi eqqumiitsuliorutut ilusilersuisartutullu atuartsineq inuusuttut ilinniakkanut makkununga ingerlariaqqinnissamut kajungilersisinnaavai, grafisk-design, tekstilde-sign, arkitektur ammaa eqqumiitsuliorneq, kisianni aamattaaq tamanna aqqutigalugu perorsaasutut ilinniarnermut taamatullu seminariami ilinniartitsisutut ilinniarnermut kajungilersisinnaallugit.

Karsi pap-inik sanaaq atorlugu nutaanik isigisaqalerneq

Villads Villadsen-ip Efterskoliani pimoorussilluni eqqumiitsuliornermik ilusilersuinnermillu nalunaaquttap akunnerini taama amerlatigisuni efterskolimi suliaqarsinnaaneq atuartunut arlalippassuartigut isinik uisitsisuusimavoq nutaamillu isigisaqalersitsilluni. Imaanngilaq ilinnia-gassami tassani suna tamarmi aningaasarpassuarnik akeqartoq, matumanili pineqartoq tassa isumassarsianik suliaqarneq isumassarsiallu piviusunngortinnissaanik suliaqarneq, apeqqutaatinagu isumassarsiaq suna atorlugu suliarineqarnerseq.

Eqqumiitsuliornermik ilusilersuinnermillu atuartsinerup aallarnisarnerani atuartut 26-iusut karsimik pap-imik

sanaajusumik aammalu soqutiginarpiannngitsumik suliaqartillugit aallartinneqarput.

Atuartut ilarpasui imatut aperipput "Una sussagatsigu" Suliassap immikkoortua siulleq tassa atuartut namminneq inuttut ilisarnaatiminnik saqqummiussi-nissaat, tassa inuttut kinaanertik assigiinngitsut ilisarnaatigisatik atorlugit saqqummiussinissaat.

Atuartut iniminna inuttut nammineq pingaarutilittut isigisatig tigoriarlugit papkassip iluanut ikivaat, kingornatigullu taakkua ilaminut takutippaat imminnullu taakkua pigisatig atorlugit oqaluttuaralu-tik. Atuartut pigisaat taakku ilusilerneqarsimanerisigut aalajangigaapput, taamaamallu atuartut ilaa-sa qalipaait aalajangersimasut nuannaraat allat allanik nuannarisaqartut.

Tamatuma kingornatigut pigisat tamakkua karsip saneraanut titartarneqarput, titartarneqartullu tas-saapput mobiltelefoniniit alersinut qalipaatisaartunut. Karsip sanerai assigiinngitsunik ilusilersor-neqarput qalipaaser-sorneqarlutillu.

Eqqumiitsuliaq ingerlaartoq

Atuartut 27-iusut linjefagimi tassani atuartut papkarsiuter-tik tigoriarlugu "illoqarfimmi angallap-paat". Ingerlaarnerminnilu karsinik allanik eqqumiitsuliorput. Matumani paasiarneqartoq tassa eqqumiitsuliaq allanngorartoq qanoq illoqarfimmit allanngortitsitigisinnaanersaq eqqumiitsuliarlu qanoq assigiinngitsumik misigineqassanersaq tassa assigiinngitsunut atatillugu inissinneqartar-nermigut takutinniarlugit.

Atuartut pissutsit assigiinngitsut, soorlu qalipaait, portusutsit ilusai kiisalu assigiinngitsunik inissinneqarfiini suut siunertarineqarnerisut isummerfigisarpaat. Eqqumiitsuliaq angalaartitaq assi-giinngitsuni inissinneqaqattaarpoq, soorlu Pilersuisumi, katersortarfiup isaariaata eqqaani, illoqar-fiup qeqqani telepostip iluani kiisalu piniartup eqqaassutissaanik oqaloqatiginnittutut ilillugu. Pi-niartup eqqaassutissaa Villads Villadsen-imut ataqqinnissutitut inissisimavoq, atuartullu isumaqar-put eqqaassutissaq nutaanik tunuliaqutaqartariaqartoq eqqumiitsuliatillu tunuliaqutsiullugu.

Qanganitsat nutaallu taamaaliornikkut naapitinneqarput, inuusuttullu atuakkiortoq atuafimminnut atsiunneqarsimasoq siungiusimaneqartumit allaanerumumik taamaaliornikkut naapippaat.

Ilinniakkamik aallartitsineq taamaaliornikkut kusanartumik naggaserneqarpoq, tassa eqqumiitsulior-nerup ilusilersuinnerullu siunertaanik takutitsinertut ilillugu. Inuusuttut sumik naggueqarnertik aallaavigissavaat taakkualu aallaavigalugit ilusiliinernik eqqumiitsuliornermillu nutaanik pilersitsinissamut piumassuseqarnermik takutitsillutik atorussaniillu pissarsisinnaallutik, tamannalu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni oqallinnermik pilersitsisinnaavoq.

Medier og kommunikation

Lene Christensen og Rune Bundgaard, VVE

Den moderne medieverden stiller store krav. Grænserne mellem fakta og fiktion vikles ind i hinanden på alle tænkelige måder. Hvornår skal vi tro på det vi ser? På linjefaget "Medier og kommunikation" arbejder vi med medier i lyd, skrift og billeder. Arbejdet veksler mellem reception og produktion. Vi søger inspiration, og forsøger derefter at bruge dette i vores egen produktion. Elevernes nysgerrighed skal styrkes og de skal opnå mod til at udforske og turde kaste sig ud på dybt vand. Derudover handler det om at opnå helt konkrete færdigheder til brug i videre uddannelse: At mestre programmer som Word, Excel og Power Point kræver et vist slid foran computeren, men det kommer tifoldigt igen, når programmet til eksempelvis fremlæggelse og aflevering er kendt og man kan koncentrere sig om indholdet.

I begyndelsen af vores skoleår har vi gennemført et længere forløb omkring det medie, som måske er tættest på de unge i deres dagligdag: Mobiletelefonen. Denne er brugt som udgangspunkt for forløb omkring de mest fundamentale begreber og metoder til film-, billede og TV-fremstilling.

Slutteligt udmøntede dette sig i reklamefilm for VVE. Et eksemplar af disse er at finde på efterskolens hjemmeside. Ved at bruge mobiltelefonen, som de unge kender, kunne vi koncentrere os om indhold og om at give dem grundlæggende færdigheder, som derefter kan overføres på mere kompliceret teknisk udstyr senere i forløbet.

Undervisningen kommer senere på efterskoleåret rundt om videofremstilling og redigering, billedbehandling og lydredigering, Journalistik, Internet og hjemmesider i en konstant vekslen imellem teori og praksis.

Helt konkret får eleverne nu forhåbentlig den viden, der er nødvendig for senere i forløbet at kunne lave egne ugentlige/månedlige VVE nyheder på avis/blog eller som Tv-/radioindslag som fx "ugen der gak". Det er også målet, at eleverne tilegner sig grundlæggende viden og færdigheder til at kunne lave eksempelvis turistbrochurer eller forevisningsfilm til den lokale handler eller fabrik. Opgaverne er mange og udfordringerne lige så. Vi håber, at eleverne får en masse positive oplevelser i arbejdet med både teori og praksis, således at de senere i deres skoleforløb vil kunne bruge nogle af disse færdigheder, samt den nysgerrighed, stædighed og det mod, som vi håber følger med undervisningen. Hvis eleven har tillid til egne evner, er muligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse et stort skridt nærmere.

Først og fremmest skal timerne være sjove; og det er sjovt at lære hvordan man slås på film, at se sig selv på storskærm i auditoriet og at få "værktøjet" til det at gøre det man vil ha det til... Når eleverne har arbejdet i timevis, og hører klapsalverne fra deres kammerater, når de viser deres produkt for resten af efterskolen – eller det lægges ud på youtube - så har de igen overskud til at turde, at kaste sig ud i en ny produktion.

Foto: VVE

Tusaatit attaveqaatillu

Lene Christensen og Rune Bundgaard, VVE

Ullumikkut tusaatit nutaaliaasut annertooujussuarnik piumasaqaateqarput. Pissutsit piviusut pissutsillu piviusuunngitsut killingi assigiinngitsorpassuartigut imminnut taputartuutitinnegartuarput. Tamakkua isigisavut qaqugu upperilissavavut? Ilinniagassani linjefagimi "Tusaatit attaveqaa-tillu" suliarisavut tassaapput tusaatit nipitalit, paasissutissat allatat kiisalu nutaarsiassat assiliartal-lit. Sulinerput nutaarsiassanik ujarlerneq kiisalu nutaarsiassanik sanaartorneq imminnut paarlakaat-tuarput. Isumassarsiffissatsinnik ujaasisuarpugut, tamakkulu tusarliutassatsinnik nammineerluta sanaartornitsinni atortarpavut. Atuartut alapernaatsunerat annertusartuartaiaqarpoq misissuinissa-mullu sapiissuseqartuusariaqarlutik, aammalu suliasat ilungersunartut sapiissuseqarlutik suliarisin-naasariaqarlutik. Tamakkua saniatigut namminneerlutik pisinnaasaqalernissamik angusaqarniarta-riaqarput, tassami tamakkua ilinniagaqalernissamut atorfissaqartittussaagamikkitt: Qarasaasiatigut atortut soorlu Word, Excel aammalu Power Point ilisimalluartaiaqarpaat piffissamilu sivisuumi qa-rasaasiaq atorlugu sulisinnaasariaqarlutik, tamakkuaami ilikkarunikkit iluaqutigilersussaavaat, tassa soorlu assersuutigalugu suliamik tunniussinermik saqqumiinermillu ingerlassinermi suliap imarisaa-nik nassuiaaneq pitsaanerulissammat.

Ukiup atuafigisassatta aallartinnerani piffissaq sivisoq atorlugu tusaateqarnikkut suliniarneq i-nuusuttut ulluni makkunani atugaannut tunngasuunerusunik suliaqarsimavugut, soorlu makkunan-nga: Mobiltelefonit. Taanna annertunerusunik aallaavittut atorneqarpoq tassa periutsinut tunngavi-gineqarnerpaanut atatillugu, kiisalu filmiliornermi, assilissanik TV-kullu aallakaatitassanik sulia-qarnerni periutsinik suliaqarnernut tunngatillugu.

Taamatut suliaqarnerput naggaserlugu atuafitsinnut Villads Villadsenip Efterskolianut tunngatillu-gu us-sassaarummik suliaqarsimavugut. Suliarisimasatta suuneri efterskoli qarasaasiatigoortumik nittartagaani takuneqarsinnaapput. Oqarasuaatip angallattakka, mobiltelefonip inuusuttut ilisimasat tunngavigalugit atorneqarneratigut sammisatta imarisaanik sam-misaqarnerusinnaasimavugut kiisalu inuusuttut tunngaviusumik suleriusissaannik ilinniartillugit, tamakkualu kingusinnerusukkut teknik-kikkut atortorissaarutit atornerinik ilinniartitsineq ingerlanneqalerpat iluaqutigineqarsinnaalissapput.

Efterskolimi ukiup atuarfiusup ingerlanerani kingusinnerusukkut videonik sananeq, iluarsaaqqin-neq, assilisanik

pitsanngorsaaneq, nipitaannik nipigissaaneq, tusagasiorneq, internet kiisalu qara-saasiatigut nittartagaliorneq sammineqassapput, taakkualu atuartsissutigineqarnerini atuagarsorneq piviusumillu sulineq paarlakaattuartumik ingerlanneqassallutik.

Naggataatigut neriuutigineqartoq tassa atuartut taamatut atuartinneqarnermikkut nammineerluni sa-paatip akunnikkaartumik/qaammatikkaartumik Villads Villadsenip Efterskoliata nammineerluni na-qitatigut, qarasaasiami nittartakkatigut imaluunniit TV-kkut/radiukkut "sapaatip akunnerani qaa-ngiuttumi"-mik saqqummiussisalernissanut suliaqarnermi ilisimasassat pisariaqartinneqartussat pis-sarsiariumaaraat. Kiisalu siunertarinearpoq atuartut siunissami namminneerlutik takornarianut us-sassaarutitik taamatullu illoqarfimmi niuvertut taamatullu tunisassiorfiup filminik takutittagas-saannik suliaqarnissamut piginnaasanik pigisaqalernissaat siunertarineqarpoq. Suliasarpassuarnik ulikkaarpoq, unammilligassallu ikin-nerunngivillutik.

Neriuutigaarput atuartortatta siunissami atuagarsornikkut taamatullu piviusunik suliaqarnikkut misi-gisanik ajunngitsunik iluaqutaasunillu pissarsinissaat, tassami atuarnerup ingerlanerani kingusinne-rusukkut atuartut piginnaasat tamakkua kiisalu alapernaassusseq, uteriissuseq sapiissuserlu atuartit-sinermut ilaatinneqartut atorlualerumaaraat neriuutigaarput. Atuartup nammineerluni piginnaasaqarnini upperileruniuk taava inuusuttuunermi ilinniarnermik naamassinnissinnaanissamut alloriar-nissaq annertooujusuvoq.

Nalunaaquttap akunneri atuartsiviusut nuannersuunisat pingaarnerpaatinneqarpoq; tassami film-imi sorsuttut qanoq suliarineqartarnersut ilinniartugit nuannersorujussuuvog, kiisalu atuafiuq iner-suaani seqersitsiverujussuakkut immiut isiginnaarluni nuannersorujussuuvog, kiisalu "atortorissaa-rutit" nammineq kissaatigisat malilugit sulisissallugit nuanneqaaq... Pingaartumik atuartut nalunaa-quttap akunnerpassuini sulereerlutik suliatik naammassisat efterskolemi atuartut sinnerinut takutinerini atuaqatit ersaartaattut tusaallugit nuannaarutigisaqaat – aamma suliat youtube-imut ikunne-qarput – tamannalu sulit nutaanik pilersitsinissamut piumassusermik nukinnillu tunisisarpoq.

Outdoor /Adventure

Jan Barslund VVE

Hiv, hiv, hiv ... 4 efterskole elever lægger alle kræfter i for at hale fem meget tunge krabbebure op mod overfladen. "Se, to kæmpe krabber!". Begejstringen er stor da det første bur når overfladen og to store krabber ligger i bunden af buret.

Eleverne har selv sat burene ud et par dage i forvejen. De har på en tidligere fisketur, fanget den havkat, hvis hoved nu er blevet brugt som madding i krabbeburet, og nu, er det eleverne der må tage det tung slæb og hale fangsten hjem fra 140 meters dybde. Oplevelsen fuldendes med kogning af de lækre krabber og et velfortjent krabbemåltid.

De er elever på linefaget "Outdoor/Adventure". Et fag, hvor naturoplevelser er i højsædet. Målet for faget er at kombinere innovation med tradition og derigennem få eleverne til at reflektere over deres egen identitet og kultur i en større kontekst. Derfor er arbejdet der også med emner som bæredygtighed, turisme og kultur.

Eleverne bliver præsenteret for mange forskellige oplevelser i naturen. GPS orienteringsløb, lystfiskeri, bålmad, hundeslædekørsel, overnatning i det fri og meget mere. Oplevelserne bliver fulgt op med praktisk arbejde og teoretisk kunnen. "Eleverne skal lære selv at binde en langline, passe slædehunde eller bruge et kompas" siger Pilo Samuelsen, lærer på Outdoor holdet. "Samtidig skal de have den nødvendige baggrundsviden både biolo-

gisk, kulturhistorisk og sikkerhedsmæssigt" fortsætter Pilo, mens han viser en elev hvordan en hundesele skal sættes korrekt på en af skolens 9 slædehunde.

Grønlands natur kan være meget barsk. Eleverne på Outdoor/Adventure skal lære at færdes sikkert i naturen - året rundt. Rigtig påklædning, god planlægning og stærkt sammenhold er nødvendige elementer for at en tur kan lykkes.

Den visdom har eleverne nyligt måtte sande. En vandretur med overnatning i telt sidst i oktober er ikke bare en almindelig søndagstur. 14 elever drog afsted med alt nødvendigt udstyr. De havde selv tilrettelagt turen, selv vurderet hvad der var vigtigt at have med og selv besluttet hvor de skulle vandre.

Turen blev en fantastisk oplevelse, på tros af sne, kulde og en kraftig føhnvind. Alle kom hjem fra turen en stor oplevelse rigere med et sejrrikt smil om munden. Personlige grænser var blevet rykket et godt stykke. Kun læreren der var med på turen, Aqqa Samuelsen, ville bagefter indrømme at turen havde været anstrengende og at det havde været koldt om natten.

"Eleverne har været helt fantastiske til at tackle de opgaver de er blevet mødt med. Alle får mulighed for at vise sider af personlighed, som vi normalt ikke har mulighed for at opleve," udtaler Jan Barslund der er tredje medlem af lærer-teamet omkring Outdoor/Adventure.

Foto: VVE

Outdoor /Adventure

Jan Barslund VVE

Assut, assut, assut..... efterskolimi atuartut sisamat tamaviaaqalutik saattussanut pullatit tallimat oqimaaqisut immap naqqaniit amuarpaat. "Takuuk assagiarsuit angisoorsuit marluk". Assagiarsun-nut pullatit siulliit qaqineqarmata nuannaarneq annertoqaaq, pullatillu naqqaniipput assagiarsuit angisoorsuit marluk.

Atuartut nammineerlutik ullunik marlussunnik sioqqutsilutik assagiarsunnut pullatit inissinnikuu-vaat. Tamatuma siomatigut aalisariarnermi qeeraq pisarineqartoq assagiarsunnut pullatini narajatut atorneqarpoq, taakkualu atuartut 140 meterinik itissusilimminngaaniit amuarneri tamaviaarutigeriar-lugit tamaviaaqalutik angerlaappaat. Taamatullu ilungersorsimaneq assagiarsuit pisarineqartut oo-riarlugit mamarsaqaluni assagiarsuttuunermik naggas-erneqarpoq.

Atuartut ilinniagassami "Outdoor / Adventure"-mi atuartsut taama atugaqarput. Tassa ilinniagas-sami silami pinngortitamilu ingerlatsineq matumani pingaarnersaatinneqarpoq. Taamatut ilinniartit-sinerup siunertaraa periusitoqqat nutaaliornerrillu akulerunneqarnerat, taamaaliornikkullu atuartut ki-naassusertik kulturetillu anertunerusumut ataqatigiisippaat.

Taamaattumillu atuartitsinermi matumani soorlu assersutitigalugu nungusaataangitsumik ingerlat-sineq, takornariaqarneq kulturilu ilaatinneqarput.

Atuartut pinngortitami assigiinngitsorpassuarnik misigisaqartinneqartarput. GPS atorlugu arpan-neq, sukisaarsaatigalugu aalisarneq, ikumatitamut nerisassiorneq, qimusserneq, pinngortitami un-nuineq assigiinngitsorpassuillu aqqusaarneqartarput. Pinngortitami misigisaqarneq sulinerimik ma-litseqartinneqartarpoq atuagarsornikkullu ilinniakkat atorniarneqartarlutik. "Atuartut nammineerlutik ningittakkiorsinnaasariaqarlutillu ningitsisinnaasariaqarput, qimmit paarisinnaasariaqarlugit pu-jorsiullu atorsinnaasariaqarlugu" taama Pilo Samuelsen Outdoor /Adventure-mi atuartunik ilinniar-titsisoq oqarpoq. "Tamatumunngalu atatillugu aammattaaq tunuliaqutanik ilisimasaqarnissaq, tassa uumasunut tunngatillugu kulturikkut oqaluttuarisaanermut tunngatillugu aammalu isumannaallisaa-nikkut" Pilo nangippoq atuartumut qanoq atuarmiup qimmiisa qulaaluaasut ilaat eqqortumik anuler-sortarneraat takutiitigalugu.

Kalaallit Nunaanni pinngortitaq imaannaanngissinnaavoq. Outdoor / Adventure-mi atuartut isuman-naatsumik pinngortitamiinnissaq ilinniassavaat – ukioq kaajallallugu.

Atisat naleqquttut, ajunngitsu-mik pilersaarusiorneq, ikioqatigiinnissarlugu annertoq pinngortitami imaannaanngitsumi iluatsittu-mik angalassagaanni pinngitsoorneqarsinnaanngillat.

Taamatut ilisimasaqarnissaq pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq atuartut ungasinngitsukkut paasivaat. Anglaarneq oktoberip naalernerani ingerlanneqartoq, kiisalu tupermi unnuinertalik sapaatikkut a-liannaarsaarluni angalanerinnaanngitsoq. Atuartut 14-it atortussat pisari-aqartitat tamaasa nassarlu-git aallarput. Nammineerlutik angalanissaq tamaat piareersarpaat, namminneerlutik suut pingaartut nassassanerlugit aalajangersorpaat namminerlu aalajangerpaat sumut angalassanerlutik.

Naak aputeqaraluartoq, issikkaluartoq sakkortuumillu saqqarsarneraluartoq angalanneq annertuu-mik misigisaqarfiuvoq. Atuartut angerlamut apuukkamik misigisaqarsimaqalutik angalasimasut ta-kuneqarsinnaavoq, ajugaasimaarpalullutillu tanngassimaaqaat. Malunnarpoq angusassanik nutaanik annertuunillu angusaqarsimasut. Taakkunani taamaallaat ilinniartitsisuata, Aqqa Samuelsenip ki-ngusinnerusukkut nassuerutigaa angalaneg ilungersunartuutissimallugu unnuakkullu qiasimanerarluni.

"Atuartut suliassat nalaatatik piginnaaneqarlualutik qaangertarsimavaat. Tamarmik immikkut i-nuttut piginnaaneqarput, ulluinnarni tamakkua takusarsimanngikalukavut takutittarpaat", taamatut oqarpoq Jan Barslund ilinniartitsisut Outdoor /Adventure-imi ilinniartitsisuusut pingajuat.

Foto: VVE

Atuarfitsialak

Atuarfik Kilaaseeqqami Nukarlerni ilinniartitsisut atuarfitsialak pillugu nalilersuinerat.

Atuarfitsialak pillugu pitsaaqutit:

Eqqartorneqarpoq ilikkagassatut pilersaarutit atorluarneri iluarineqarlutik, taavalu nipit ussersuutaat taanikkaarinerit kalaallisut, oqaatsinillu pinnguaatit.

Semesterikkaarluni piareersaasiorsinnaaneq, siunnius-saqarluni sammisaqarneq.

Atuarfitsialaap eqaatsuunera pitsaavoq, fagit nikerartumik akimorlunilu atuatitsisinnaaneq pitsaavoq.

Atuartut ilikkagassatigut anguniagalersorlutik ingerlalern-erat, imminullu nalilersorlutik.

Meeqqap pikkoriffi pisinnaasai ineriartorteqqillugit, "sanngiiffii tappiffiginarnerrulerlutik".

Avatangiiseq aallaaviginerullugu atuatitsineq.

Ilinniartitsisullu teamitut trinnitullu ingerlanerat pitsaasu-uvoq.

Atuarfitsialak pillugu iluaagisat:

Angusakka pisariuvallaartumik suliaaneri, atornerini "angusakka" isumai pikkorissartitsissutigine-qartanngin-neri.

Suliamik ilisimaarinnilluni atuarfitsialak aallaavigalugu pik-
korissartinneqartannginneq, ineriartor-titseqqissagaannilu
ingerlaavartumik pikkorissartinneqartannginneq.

Atuarfitsiallap aallartinneraniit meeqqat qitiutillugit atuar-
tinneqarnissaat isumavimmigut pitsaasuuvoq, aammali
paatsoorneqartartoq ilaatigut meeqqat oqaasissaqar-
titaavallaarlutik killissartik nalulertarmassuk aqukkumi-
naatsorujussuannorlutillu.

Assersuutigalugu inoqatiminnut ataqqinnissuseqanngin-
neq, soqutigittaanneq piviusut piviusuunngitsullu immik-
koortissinnaajunnaarneri.

Angerlarsimaaffimmilu angajoqqaanut aqutsineq sunut
tamanut qitiuleqqaneq.

In.in. Atuarfik Kilaaseeqqami Nukarlerni ilinniartitsisut.

Lærerne i Atuarfik Kilaaseeraq's yngste klassers status over Atuarfitsialak.

De positive sider af Atuarfitsialak:

Der nævnes, at man er glad for at følge planer for læringsmål, derudover tegn vedørende lyd på grøn-
landsk, og diverse progleg.

Planlægning på hver semester, og målrettet undervisning.

Man er positiv overfor Atuarfitsialak's fleksibilitet, hvor
man er glad for trinundervisning på tværs af fagene.

Man er glad for målrettet undervisning med læringsmål,
hvor elever selv kan vurdere sig selv.

Udvikling af elevernes stærke sider, "men man er op-
mærksom på elevens svage sider".

Undervisning på baggrund af lokal miljø.

Lærerne udfører en god teamundervisning i trinundervis-
ningen.

De negative sider af Atuarfitsialak:

Jeg har lavet for meget arbejde for de resultater, jeg op-
nåede, kursus vedrørende udvikling af resultater savnes.

At barnet sættes i centrum i arbejdet med i Atuarfitsialak
er positivt og er støtteværdigt, men der sker en tiltagende
misforståelse i den filosofi, vi mener at barnet får for
meget at skulle have sagt, og dermed har svært ved at
kende grænsen, og dermed svær at styre.

Som eksempel skal det nævnes, at nogle mister respekt
til medmennesker, ved at miste respekt, er man ikke i
stand til se forskel på realitet og fantasi.

I hjemmet er det vigtigt, at det er forældre, der har styrin-
gen.

Med venlig hilsen

Lærerne på yngste klasser i
Kilaaseeqqap atuarfia

Team 7.klasse - Atuarfik Kilaaseeraq

Atuarf itsialammi pitsaaqutitut misilittakkat:

Suleqatigiikkaarluni (team) eqaatsumik pilersaarudioqatigiittarneq, atuartut ilikkagassaat soqutigisaallu aallaavigalugit.

Siunniussaarluni sammisaqartitsisarnerit, nammineerluni paasisutissanik ujartuisinnaaneq, tutsitsineq, eqimattani suleqatigiinnermi aporf innik qaangiiniartarneq, saqqumersinnaanermik sungiusarneq.

Atuartut anguniagassalioqatigisarneri, taakkulu tunngavigalugit atuartitsissusiortarneq, imminut nalilersortarneq. Atuarfik inuiaqatigiinnut ammariartortoq, oqallitsitsinerit perorsaanermtut tunngasunik.

Atortorissaarutit, avatangiiserisarlut atorluarlugit sammisaqartitsisarnerit.

Inuttut ineriikkiartornermi atuartitsisarnerit/sammisaqartarnerit.

Atuartitseriaatsit ilikkarlualf iusut pikkorissartitsinikkut siammarsarneqarneri, atuartitsinermullu qanoq pitsanngorsaataatiginerata ersarissuunera.

Atuarfitsialammi pitsannqortitassatut misilittakkat:

Suleqatigiikkaarnermi (team) ataasiakkaat napparsimaneri akulikilligaangata., suleqataasut akisussaaf f immik annertuumik tiguisariaqartarnerat.

Atuarf itsialaap anguniagaani "Meeraq qitiutillugu" ersarissumik qanoq paasisassaana, qanorlu atuartitsinermi - pissusilersornermi isumaqarnerpa. Assigiinnerusumik periuseqalernissatta anguniarnissaa. Angajoqqaat perorsaanerannut paasititsiniaanerunissaq, ullumikkut killiffitsinni takussaajartuinnaalermat, meeraq qitiutillugu (naalagaatillugu) perorsaaginnarutta, inuiaqatigiinnut qanoq sunniuteqapilussinnaasoq.

Angusakka kipparippallaarneri, soorlu imaqartin-neqarsinnaagaluartut, faagikkaaginnaratik, atuartup qulequttamik aaliangersimasumik sammisaqarnerani, suleriutsimini, Siunniussaarluni sammisaqarnermi, im-mersuiffissaqarnissaa.

Suleriuseqartitsinermi/ ilikkariutsinik isiginninnermi, suliatasiinnaavallaq atuakkersortitsinerujussuaq atuuppal-laarpoq. Mange Intel legense-t atorlugit inooriaatsitsinnut tulluussakkanik/ kalaallisut assersuuterpassuarnik siam-marsaanissaq, atuutsitsilernissarlut pikkorissartitsinikkut ujartornaq.

Team 7. klasse - Atuarfik Kilaaseeraq

Positive erfaringer af Atuarfitsialak:

Fleksibel planlægning gennem teamwork, på baggrund af elevernes læringsmål og interesser
Måltrettet undervisning, evnen til selv at kunne søge informationer,

Placering, problemløsning ved holdarbejde, træning i at stå frem.

Planlægning af mål i samarbejde med elever, og udarbejdelse af undervisning på

Baggrund af disse, kunne vurdere sig selv

Skolen, der åbner mod samfundet, arrangering af pædagogiske debatter

Temaundervisning ved optimal udnyttelse af tekniske hjælpemidler og miljøet

Personlig udvikling gennem undervisning/temaundervisning

Effektiv pædagogisk skal udvikles og udbygges gennem udbygning af kurser på området, og den positive indflydelse for undervisning tydeliggøres.

Erfaringer for kommende forbedringsønsker på Atuarfitsialak:

Når fravær på grund af sygdom blandt teammedlemmer bliver oftere, overtager resterende teammedlemmer meget stor ansvar.

I Atuarfitsialaks formål er det klart beskrevet, at "barnet sættes i centrum", og det står klart, hvordan det skal forstås, hvordan undervisning afvikles – hvordan barnets opførsel skal forstås. Et af formålene er opnåelse af mere ensartet handling. Mere oplysning i forbindelse med forældrenes opdragelse af deres børn, da det i vore dage står mere klart, at barnet sættes i centrum på den måde, (at barnet bestemmer over forældre), og den udvikling vil få negativ konsekvens for samfundet.

Mine resultater er for firkantede, de kunne muligvis være mere indhold i dem, og ikke kun handler om fag, eleverne kan have koncentration og fokus på bestemte emner, organisering af emner, skal arbejde med målrettede opgaver, udfyldning af opgaver

Organisering/betragtning af læringsmåder, er stadig ensformig, for meget boglig undervisning.

Stadig ikke muligt at holde kursus om udbredelse af mange grønlandske eksempler og brug samt tilpasning til vore levemåde og brug af mange intelligenser

Qaasuitsup Kommunia

Qasigiannguanut atuarfimmi pisortassarsiorpoq

Juunarsip Atuarfiani Qasigiannguani atuarfimmi pisortatut atorfik inuttassarsiorneqarpoq 1. Oktobari 2010 aallarnerfigalugu.

Atorfinitsitaanermi atuupput isumaqatigiissutit 16. Februaari 2007-meersut, kalaallit nunaanni naalakkersuisut aamma Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat, IMAK, kalaallit nunaanni ilinniartitsisut il.il aamma tamakkiisunik isumaqatigiissut 28. Oktobari 1998-meersut, kalaallit nunaanni naalakkersuisut aamma Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat, IMAK atuupput.

Akissarsiaqartitaaneq pissaaq isumaqatigiissutini Iøntrin 33-mi aamma ukiumut tapit. 11.186,32 kr.

Inissaqartitsisoqarpoq, isumaqatigiissutit sukkulluunniit atuuttut malillugit akilerneqartartus-sanik.

Atorfininnermut tunngasut allat, taassuma ataani atorfininnermut atatillugu angalaneq, pisattat assartorneqarnerat pissaaq atorfininnerup nalaani kalaallit nunaanni naalakkersuisut aamma Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat, IMAK isumaqatigiissutaat tunngavigalugit.

Atorfinittut tjenestemanditut atorfillit taamatut atorfeqarnermi pisinaatitaaffiit ingerlatiinnasavaat.

Paasissutissat annertunerusut perusukkaanni uunga saaffiginnilluni Lars Olsvig, oqarasuaat +299 91 44 40 imaluunniit e-mail: lol@qaasuitsup.gl pineqarsinnaapput.

Qinnuteqaat nassiunneqassaaq uunga: Qaasuitsup Kommunia Qasigiannguut, Box 113, 3951 Qasigiannguut kingusinnerpaamik innuttaasunut sullissivimmeeriissalluni ulloq 21. maaji 2010.

Qaasuitsup Kommunia

søger skoleinspektør til Qasigiannguut

På skolen Juunarsip Atuarfia i Qasigiannguut er der en stilling som skoleinspektør ledig til besættelse pr. 1. oktober 2010.

For ansættelsesforholdet gælder Overenskomst af 16. februar 2007 mellem Grønlands Landsstyre og Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat, IMAK, for lærere i folkeskolen i Grønland m.fl. og Hovedaftale af 28. oktober 1998 mellem Grønlands Landsstyre og Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat, IMAK.

Aflønning sker i henhold til overenskomstens § 6, stk. 2, 4) med en indplacering på løn-trin 33 og med et tillæg på 11.186,32 kr. om året.

Der stilles bolig til rådighed, for hvilken der betales efter de til enhver tid gældende regler.

Øvrige ansættelsesforhold, herunder ret til tiltrædelsesrejse og bohaveflytning, sker i henhold til de på tiltrædelsestidspunktet gældende aftaler mellem Grønlands Landsstyre og Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat, IMAK.

Ansøgere, der kommer fra en tjenestemandsstilling, vil bevare retten til denne ansættelsesform.

Yderligere oplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til Lars Olsvig, telefon +299 91 44 40 eller e-mail: lol@qaasuitsup.gl

Ansøgning sendes til Qaasuitsup Kommunia Qasigiannguut, Box 113, 3951 Qasigiann-guit og skal være servicecenteret i hænde senest 21. maj 2010.

.

